

DIRVA

Lietuvos nacionalinė
M. Mažvydo biblioteka

Prieš 55 metus, gražinus Lietuvai sostinę Vilnių, jo gatvėmis pražygiavo Lietuvos kariuomenė. Nuotraukoje Lietuvos kareiviai prie Vilniaus Katedros 1939 m. spalio mėn.

TAUTA IR TAUTOS ŠVENTĖ

Karolis Milkovaitis

(Tęsinys iš praėjusio numerio)

Vytautui mirus, Lietuva pradėjo silpnėti ir siaurėti, kol galiausiai, 1795 metais, Rusija, Prūsija ir Austrija trečią ir paskutinį kartą pasidalijo Lietuvos – Lenkijos žemes. Austrija prisijungė Lenkijos žemių dalį su Krokuvą; Rusija užėmė Lietuvos žemes su Kaunu, Vilniumi ir Gardinu iki Nemuno; Prūsija pasisavino Lenkijos žemes su Varšuva, ir Lietuvos Užnemunę, susisiekiančią su Rytų Prūsais. Tokiu būdu suskaldytos Lietuvos žemės atiteko Rusijai ir Prūsijai. Ir taip pasibaigė nepriklausomos kunigaikščių Lietuvos valstybės gyvenimas.

123-jus metus tauta kentėjo ir buvo rusiškojo pavergimo ilgomis vinimis negailingai kalama prie priespa-

dos kryžiaus. Rusų vyriausybė visomis išgalėmis stengėsi paversti Lietuvą rusišku kraštu. Jie stengėsi lietuvius rusinti per provoslavų tikybą ir mūsų spaudos uždraudimu. Lietuvos bajorai, kurių daugumą buvo lenkai, prisiekę ištikimybe carienei Kotrynai II-jai, gavo visas Rusijos bajorų laisves ir teises, ir turėjo neribotas teises ant valstiečių baudžiauninkų, kurių dauguma sudarė lietuviai. Jie galėjo savo baudžiauninkus pardavinėti, kaip kokius daiktus – atskirai tėvus, atskirai vaikus. Jie kortomis dažnai, vietoj pinigų, pralošdavo gražias mergaites, savo baudžiauninkų jaunas dukteris. Nusikaltusius baudžiauninkus žiauriai bausdavo – ištremdavo sunkiausiais darbais į tolimąjį, šaltąjį Sibirą,

iš kurio retas grįždavo. Kariuomenės amžiaus vyrus pašaukdavo į kariuomenę ir išsiųsdavo juos 25 metams į Rusijos gilumos įgulas. Dažnas iš ten negrįždavo – mirėdavo ar tiesiog surusėdavo ir pasilikdavo Rusijoje gyventi. Kiek savo vaikų tauta tokiu būdu neteko, sunku pasakyti.

Atsimenu atsitikimą, kuris mane tada labai nustebino. Antrojo Pasaulinio karo pabaigą mes sulaukėme Vokietijos šiaurėje, Schlesvigo-Holsteino provincijos viename kaime. Buvome laikinai apsistoję pas labai nuoširdžius vokiečius ūkininkus, bet kadangi kaime jokių žinių apie lietuvius negalėjome gauti, tai aš bent kartą į savaitę nužingsniuodavau į miestelį, kuris buvo už 7 kilometrų, tikėdamas kokį lietuvių sutikti ir sužinoti daugiau apie stovyklų kūrimąsi, nes girdėjome, kad anglų karo valdžia padeda jas steigti.

(Nukelta į 3 psl.)

LR SEIMO TĖVYNĖS SĄJUNGOS - KONSERVATORIŲ FRAKCIJOS PAREIŠKIMAS

(Dėl Lietuvos Respublikos ir Lenkijos Respublikos draugiškų santykių ir gero kaimyninio bendradarbiavimo sutarties ratifikavimo)

Tėvynės Sąjungos-konservatorių frakcija remia pastangas nustatyti gerus ir draugiškus Lietuvos ir Lenkijos kaimyninius santykius ir pabrėžia šių santykių svarbą tiek Rytų Europos stabilumo bei saugumo plėtotei, tiek abiejų valstybių ateičiai bei bendradarbiavimui.

Tėvynės Sąjungos-konservatorių frakcija mano, jog praeitis neturi temdyti dabarties ir užkirsti kelius ateičiai, tačiau taip pat yra įsitikinusi, kad atviras bei sąžiningas praeities įvertinimas yra kiekvienos valstybės garbės dalykas. Todėl frakcija apgailestauja, kad Lietuvos Vyriausybė nesugebėjo išnaudoti istorinio momento galimybių, o Lenkijos pusei neužteko politinės valios garbingai pripažinti padarytas skriaudas kaimynui ir be jokių nuosėdų ilgiems laikams normalizuoti tarpusavio santykius.

Tėvynės Sąjungos-konservatorių frakcija jaučia pareigą priminti ratifikuojamoje sutartyje nutylėtą istorinę tiesą apie Lenkijos karinį smurtą prieš Lietuvą. 1920 m. spalio mėnesį – po to, kai buvo pasirašyta 1920 m. liepos 12 d. Lietuvos – Rusijos taikos sutartis ir Lietuvos – Lenkijos 1920 m. spalio 7 d.

Suvalkų sutartis ir pabrėžti, kad 1920 – 1939 m. Vilniaus krašto Lenkijos okupacija buvo ir liko tarptautinės teisės pažeidimo faktas, nepriklausomai nuo to, ar už šį veiksma atsakinga šalis tai oficialiai pripažįsta, negali sudaryti ir palikti Lietuvai jokių jai įpareigojančių teisi-
nių pasekmių.

Tėvynės Sąjungos-konservatorių frakcija mano, kad sutartis turėjo būti papildyta atskiru Lietuvos Respublikos Seimo pareiškimu, įvertinančiu Lietuvos – Lenkijos santykius 1920 – 1939 metais, tačiau tokio pareiškimą nekelia kaip balsavimo dėl sutarties ratifikavimo sąlygos.

Be to Tėvynės Sąjungos-konservatorių frakcija atkreipia dėmesį, kad niekas ratifikuojamoje sutartyje negali būti aiškinama tokiu būdu, kuris pažeistų Lietuvos suverenitetą jos žemėms su ilgaamžė Lietuvos sostine Vilniumi ir tikisi, kad toks supratimas yra abipusis.

Tėvynės Sąjungos-konservatorių frakcija, atsižvelgdama į šiame pareiškime išdėstytas aplinkybes, pareiškia, kad jos nariai balsuos pagal savo asmeninį apsisprendimą.

A. Kubilius

*Tėvynės Sąjungos-konservatorių
frakcijos seniūnas*

LR Nuolatinė Misija prie JT praneša :

Latvijos Misijoje tarėsi trijų Baltijos misijų atstovai dėl tolimesnės veiklos JT Generalinėje Asamblėjoje keliant Rusijos kariuomenės išvedimo klausimą, toliau buvo derinamas rezoliucijos projektas, kuris sveikintų išvedimo susitarimų įgyvendinimą bei atkreiptų JT dėmesį į Baltijos šalių saugumo interesus. Rezoliucijos derinimo darbinėje grupėje Lietuvos Misiją atstovauja patarėjas D. Sužiedėlis.

Įvyko kasmėnesinis Baltijos ir Šiaurės valstybių ambasadorių susitikimas. Dalyvavo Ambasadorius O. Jusys ir antroji sekretorė D. Kraulytė. Aptarta rezoliucijos dėl užsienio valstybių ginklų pajėgų išvedimo iš Baltijos valstybių projekto ruošimas. Susitarta dėl konkrečių žingsnių stiprinant bendradarbiavimą tarp Baltijos ir

Šiaurės valstybių atstovybių prie JT.

JT Trečiojo komiteto svarstybose rasiinės diskriminacijos klausimais Rusija kaltino kaimynines valstybes, ypatingai Estiją ir Latviją, rusakalbių diskriminacija. Estijos atstovui priminus, kad JT-os paneigė Rusijos kaltinimus dėl žmogaus teisių pažeidimų, Rusija tvirtino, jog Estijoje vykdoma etninio valymo politika.

Latvijos Misijoje įvyksiamame Baltijos šalių misijų Trečiojo komiteto (Kultūrinių, socialinių ir humanitarinių reikalų) atstovų pasitarime buvo derinama pozicija ir planai dėl mažumų ir kitų žmogaus teisių klausimų, kurie iškils debatų metu. Darbinėje grupėje Lietuvos Misiją atstovauja patarėja G. Damušytė.

Girdėta iš Vilniaus

• **LIETUVA IR BALTARUSIJA: GINČAI, PASIRODO, IŠSPRENDŽIAMAI.** Lietuva ir Baltarusija susitarė, kad Adutiškio geležinkelio stotis priklausys Lietuvai. Lietuvai taip pat pasilieka per stotį einanti dviejų kilometrų ilgumo geležinkelio bėgių linija. Kitos trys, tarp jų ir pagrindinis kelias, atiteks Baltarusijai. Adutiškiai patenkinti tokiu sprendimu.

Pro Adutiškį, nedidelį miestelį Švenčionių rajone, eina geležinkelio linija iš Vilniaus į Polocką. Apie keturiasdešimt jos kilometrų, nuo beveik Pabradės iki Adutiškio, yra Baltarusijos teritorijoje.

Lietuvai paskelbus nepriklausomybę, baltarusiai pareiškė, kad Adutiškio stotis su pastatais ir maždaug 10 hektarų teritorija yra jų nuosavybė. Juos kurstė ir Michailas Gorbačiovas. Ginčas truko iki praėjusios savaitės.

Mainais baltarusiams, atrodo, pažadėta maždaug 400 vietų sanatorija Druskininkuose. Ją po karo pasistatė patys baltarusiai. Tačiau Lietuvos įstatymai draudžia svetimai valstybei turėti nuosavus pastatus, išskyrus tuos, kurie skirti diplomatinėms atstovyboms. Tikriausiai, Druskininkų sanatorijoje įsikurs Baltarusijos konsulas.

Priėmus šiuos sprendimus iš karto palengvėjo ir kiti Lietuvos ir Baltarusijos ginčai. Beveik tikra, kad šiomet bus pradėta delimituoti ir demarkuoti valstybių siena. Jau sudarytos kartografų grupės. Nesutarimų dėl sienos, atrodo, nebus.

Dar šiomet ketina susitikti Lietuvos ir Baltarusijos Prezidentai. Jie aptars tarpvalstybinės sutarties projektą, kuris baigiamas ruošti.

Baltarusija tikisi pasinaudoti Lietuvos patirtimi ekonominėje reformoje, ypač privatizavimo srityje. Nors joje šiomet per Prezidento rinkimus laimėjo prokomunistinės jėgos, Baltarusija priversta iš esmės pertvarkyti savo ekonomiką. Ji siūlosi padidinti tarpusavio prekybą. Lietuvai tai priimtina, nes Rusija apdėjo Lietuvos prekes dvigubais muitais.

Kai kurių nesutarimų su Baltarusija, tikriausia, bus dėl to, kad ji Lietuvos pasienyje laiko didelius kariuomenės kontingentus. Visai šalia Adutiškio, be kita ko, yra didžiulis naikintuvų ir transporto aviacijos aerodromas, o Gardine, 25 kilometrai nuo Lietuvos sienos, stovi šarvuotųjų divizija.

• **CENTRISTAI IR LIBERALAI PATVIRTINA POZICIJĄ BENDRUMĄ.** Centro ir Liberalų sąjungų vadovai Egidijus Bičkauskas ir Šarūnas Davainis patvirtino, kad jų ideologinės pozicijos iš esmės yra vienodos ir visai galimas dalykas, jog ilgainiui abi sąjungos susilies į vieną politinę organizaciją. Tačiau proceso mes nesparsime, jis turi vykti natūraliai, sakė prelegentai trečiadienį spaudos konferencijoje.

Išvakarėse įvykusios derybos dėl Centro ir Liberalų sąjungų susivienijimo bus tęsiamos vėliau, bet lemiamas sprendimas priklausys jų nariams, kurių skaičius, ypač liberalų, pastaruoju metu didėja, pabrėžė sąjungų vadovai.

Egidijus Bičkauskas neatmetė galimybės, kad būsimojo Seimo rinkimuose centristai ir liberalai sudarys koaliciją su socialdemokratais.

Liberalų sąjunga susikūrė 1990 metais. Joje yra apie 700 registruotų narių. Sąjungai priklauso intelektualai, daugiausia iš mokslo srities, taip pat žinomi verslininkai, tačiau pastaruoju metu ją palaiko vis daugiau vidutinio ir smulkaus verslo žmonių.

Centro sąjunga, susikūrusi 1992 metais kaip visuomeninis politinis judėjimas, šiomet užsiregistravo politine partija. Ji turi du atstovus Seime – Egidijų Bičkauską ir Romualdą Ozolą.

Seimo rinkimuose 1992 metais abi sąjungos neperžengė keturių procentų rinkėjų balsų barjero.

• **VĖL SKANDALAS. IR VĖL DĖL BRANGIŲ AUTOMOBILIŲ.** "Respublikos" dienraštis straipsnyje "Limuzinai vietoj šovinių" pranešė apie krašto apsaugos ministerijos įsigytus prabangius automobilius.

Dienraštyje pranešama, jog ministerija "Audi" tipo automobiliams, kurie pagal Rytų Europos standartus yra prabangos prekė, išleido 400 tūkstančių litų. Automobiliais važinėja ministras ir jo pavaduotojai, kariuomenės vadas bei štabo viršininkas.

Tuo tarpu kareiviams nuvežti pratyboms į poligonus trūksta paprasčiausių sunkvežimių. Dėl pinigų stygiaus Lietuvos kariuomenė negali įsigyti reikalingo šovinių kiekio ir tik šiomet pirmą kartą pratybose šaudyta koviniais šoviniais. Krašto apsaugos biudžete antri metai neatsiranda 2,5 milijono litų įsigyti aparatūrai, kuria galima būtų sekti rusų karinių lėktuvų skrydžius virš Lietuvos teritorijos.

Visuomenėje vis dažniau su karčia šypsena kalbama apie Lietuvos valdininkų silpnę brangiems automobiliams.

Pernai plačiai nuskambėjo skandalinga istorija su Generalinės prokuratūros automobiliais. Neturėdami pinigų išmokėti algas rajonų prokurorams, prokuratūros vadovai nusipirko apie 10 brangių automobilių. Tokiomis pat mašinomis šiomet apsirūpino vyriausybės nariai ir didelis būrys ministrų pavaduotojų bei žemesnio rango valdininkų. Po naują vokišką automobilį gavo didesnė pusė Seimo narių.

Savivaldybių, ypač Vilniaus ir Kauno, vadovai nepripažįsta prastesnio tarnybinio automobilio, kaip tas pats "Audi" arba naujausią modelių "Mercedes" ir BMW. Pikti liežuviai

Kas laimės rinkimus?

Artėja JAV rinkimų diena. Respublikonų ir demokratų partijos nuo šių metų vidurio veda piktą ir labai daug lėšų reikalaujančią rinkimų kampaniją. Spalio 10 dieną Dallas, Texas mieste buvęs nepriklausomas prezidentinis kandidatas 1992 metų rinkimuose Ross Perot piktai puolė prezidentą Clintoną, vadindamas jį silpnu prezidentu, kaltindamas jį pradėjus nereikalingą invaziją į Haitį, pradėjus karo su Iraku psichoze, nereikalingas tokios konfrontacijos išlaidas, primindamas Somalijos nepasisekimus. Perot ragino savo šalininkus balsuoti lapkričio rinkimuose už respublikonų partijos kandidatus,

kalba, jog reprezentacijai išleidžiama nuo 5 iki 10 procentų ministerijų ir žinybų biudžeto.

• **GINČE DĖL KGB ARCHYVŲ ARBITRAS BUVO RESPUBLIKOS PREZIDENTAS.** Problemas, susijusias su buvusių KGB archyvų bylų tvarkymu spręsti, atrodo, padės Algirdas Brazauskas. Tuo reikalu jis susitiko su Seimo nariais – Politinių kalinių ir tremtinių sąjungos prezidentu Baliu Gajausku, Politinių kalinių sąjungos pirmininku Antanu Stasiškiu, Juozu Listavičium ir Ignaciū Uždaviniu bei Lietuvos Gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro (Genocido tyrimo centras) generaliniu direktorium Vytautu Skuodžiu ir Lietuvos Archyvų generaliniu direktorium Gediminu Ilgūnu.

Pernai vasarą priimtu Seimo nutarimu KGB bylas tvarko dvi darbo grupės – viena, vadovaujama A. Starkausko, sudaryta dar Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos sprendimu, ir kita, Generalinės archyvų direkcijos, vadovaujama V. Bubnio. Jos inventorizuoja medžiagą ir perduoda Generalinei Archyvų direkcijai. Nesutikdami su Vytauto Skuodžio paskyrimu Genocido tyrimo centro vadovu, A. Starkauskas ir kai kurie jo bendradarbiai išėjo iš darbo. Vytautas Skuodis naujuoju grupės vadovu paskyrė V. Brandišauską. Prieš šį paskyrimą protestuoja Politinių kalinių ir tremtinių bei Politinių kalinių sąjungos. Jų vadovai, iš principo neturėdami nieko prieš V. Brandišauską, reikalauja, kad tokie skyrimai būtų derinami su šiomis organizacijomis. Vytautas Skuodis su tuo nesutinka. Algirdas Brazauskas pasiūlė atsižvelgti į Politinių kalinių ir tremtinių bei Politinių kalinių sąjungų nuomonę bei rekomendacijas ir pateikė eilę praktinių pasiūlymų problemai išspręsti. Bet Vytautas Skuodis nepritarė ir Prezidento siūlymams.

Politiniai kaliniai ir tremtiniai, sakė Juozas Listavičius, norėtų suteikti galimybę profesoriaus Juliaus Juzeliūno vadovaujamai komisijai, atliekančiai "Vergo darbo ir žmonių netekties žalos skaičiavimus", naudotis visomis KGB archyvų bylomis. Šiuo metu pagal Seimo nutarimą naudotis leidžiama tik tomis, kurios sutvarkytos. Algirdas Brazauskas sakė, kad "Vergo darbo ir žmonių netekties žalos skaičiavimas" yra būtinas, nes ateityje reikia būti pasiruošusiems pateikti duomenis apie Lietuvai padarytą moralinę, materialinę ir fizinę žalą. Jis pasiūlė visus Represijų Lietuvoje tyrimo centro etatinius darbuotojus įtraukti į dabar KGB archyvų bylas aprašančios dvišalės komisijos sudėtį arba iš jo sukurti specialų padalinį, kuris šiuo klausimu surinktų pagrindinius duomenis. Pasitarimo dalyviai šiam pasiūlymui pritarė.

• **ATIDARYTAS EUROPOS TARYBOS INFORMACINIS IR DOKUMENTINIS CENTRAS** Vakaru Vilniuje atidarytas Europos tarybos informacinis ir dokumentinis centras. Jį inauguravo į Lietuvą su oficialiu vizitu atvykęs Europos Tarybos Generalinis sekretorius Daniel Tarschys.

Sprendimą Lietuvoje įsteigti informacinį ir dokumentinį centrą Europos Tarybos Ministrų komitetas priėmė šių metų kovo pabaigoje. Jis atstovaus šiai organizacijai, neatlikdamas diplomatinės funkcijos.

ET informacinio ir dokumentinio centro būstinė įsikūrė Vilniuje, nacionalinėje Martyno Mažvydo bibliotekoje. Čia bus kaupiami Europos Tarybos ir įvairių jos padalinių nutarimai, posėdžių protokolai, visa kita organizacijos informacija bei dokumentai. Visi besidomintieji – politikai, studentai, žurnalistai – čia galės susipažinti su Europos Tarybos, jos Parlamentinės Asamblėjos, įvairių komitetų veikla žmogaus teisių, kultūros, švietimo, sveikatos apsaugos ir kitose srityse.

Tokie Europos Tarybos informaciniai ir dokumentiniai centrai jau veikia Budapešte, Varšuvoje, Prahoje, Bratislavoje, Maskvoje ir Sofijoje.

Iš visur apie viską

Rašo Algirdas Pužauskas

nes Clintonas padaręs gėdą visai Amerikai savo užsienio politika ir savo karinėmis ekspedicijomis. Clintonas bandęs pakelti savo partijos šansus, rizikuodamas savo jaunų piliečių gyvybėmis, kalbėjo per radiją Ross Perot.

Prieš rinkimus knygyuose pasirodė ir Kevin Phillips, Washingtono žurnalisto, redaktoriaus ir politinio analitiko knyga "Arrogant Capital". Joje autorius rašo, kad žodis "Washingtonas" tapo pasaulyje žinomu keiksmažodžiu, kurio nemėgsta ir patys amerikiečiai. Tas žodis reiškia ir demokratinės siste-

mos ydas, nepasisekimus, trūkumus. Autorius ragina piliečius išeiti naujoje revoliucijoje prieš šią biurokratijos ir visokių parazitų buveinę. Ponas Phillips nurodo, kad 1950 metais visame Kolumbijos distrikte buvo tik apie 100 teisininkų, o dabar jų yra 61,000. Žurnalistų Washingtono tebuvo 1,500, o dabar jų ten yra 12,000. Kongreso tarnautojų 1970 metais buvo dvigubai mažiau, o įvairių lobistų mieste sėdi 91,000. Jis net ragina perkelti JAV sostinę į kurį kitą miestą, nes dabartinė sostinė yra ištinęs, su sukalėjusiomis arterijomis senelis miestas, panašus į senovės imperijų žlugimą pranašaujantis miestus: Atėnus, Romą ar Habsburgų Vieną.

Ateinančiuose rinkimuose laukiama nemažų pasikeitimų dabartiniuose Senato ar atstovų Rūmų sąstatuose. Daug valstijų jau pasisakė apie savo atstovų laiko Kongrese apribojimą, nes šiuo metu Kongreso nariai sėdi savo vietose, kol tik jie būna perrenkami. Kuo ilgiau atstovas atstovauja savo rajonui, tuo daugiau jo pavardė užsilieka balsuotojų atmintyje ir tuo daugiau šansų jam vėl būti išrinktam, kol atstovas pagaliau ima mažiau rūpintis savo rajono reikalais, ima daugiau kreipti dėmesio į savo asmeninius reikalus, kol kai kurie ilgą senjorystę įsigiję politikai visai pradeda nesisikaityti su viešąja opinija.

Dėl laukiamų didesnių pasikeitimų partijų stebėtojai svarbia priežastim laiko ir komunizmo sistemos nuosmukį. Kongreso nariai, kurie buvo reikalingi ir naudingi šaltojo karo metais, dabar galėtų ir pasitraukti kalba analizuotojai. Taikos metams reikalingi kitokie politikai ir vadai.

Rugsėjo 27 d. Atstovų Rūmų respublikonai atstovai susirinko (apie 350) ant Kapitolio rūmų laiptų ir paskelbė, ką jie darys laimėję daugumą Atstovų Rūmuose. Partijai užtektų laimėti 40 naujų vietų. Pabrėžtina, kad respublikonų partija daugumos Atstovų Rūmuose neturėjo jau 40 metų. Numatyta, kad daugumą laimėjus, jos vadas bus Georgijos atstovas Newt Gingrich, 51 metų amžiaus. Partija jau paskelbė savo manifestą: "Kontraktas su Amerika". Pabrėžtinas ir partijos pasitikėjimas, nes praėjusioje sesijoje respublikonai turėjo 78 vietas mažiau už demokatus.

(Nukelta į 9 psl.)

(B.B.) ELTA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA

TEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
EDITOR: DR. ANICETAS BUNDONIS

DIRVA (USPS 157580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-1091

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. • Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. • Subscription per year \$30.00 • Single copy 65 cents. Air mail overseas \$100.00 yr.

Prenumerata metams \$30.00, pusei metų \$17.00 • Oro paštu į užsienį metams \$100.00 pusei metų \$55.00 • Atskiro numerio kaina 65 centai • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant – Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

IR PREMJERAMS TURI BŪTI RIBOS

Juozas Žygas

Yra amerikietiškas pasakymas: "Prieš atidarant burną, reikia smegenis įjungti". Atrodo, kad daug kalbėtojų ir net valstybininkų, tokios paprastos išminties nežino. Jeigu žinotų, tai į bereikalingus nemalonumus nepatektų. Amerikoje dažnai užtenka, tik vieno nesąmoningo ar įžeidžiančio sakinio, kad net žymaus politiko karjera pasibaigtų. Nes, paprastai, tokį sakinį pasigauna spauda ir, kaip sakant, "iš kurmiarausio kalną padaro". Ir gerai, kol spauda yra laisva, tai negali diktatoriai ar diktatorėliai įsigalėti.

Deja, Lietuvoje yra kitaip. Ten valdžios žmonės ar įvairūs pareigūnai, mažai dėmesio į spaudą tekreipia. Ją galima visuomet pritildyti. Ta linkme jau yra gerokai pasinešta. Svarbu, kad būtų geri santykiai su LDDP. O šiai partijai, lietuvių reikalai mažai terūpi. Iš įvairių pareigūnų pasisakymų ir diskusijų Seime, tokią nuomonę galima susidaryti. Dažnai tenka skaityti apie įvairių investuotojų sunkumus, kuomet jų pastangos atsimuša, kaip į "kiniečių sieną". Kadangi kiekvienas pareigūnas težiūri, kokia nauda jam iš to viso bus, valstybiniai interesai jiems iš viso neegzistuoja. Ekonomiją privedus iki bedugnės krašto, Lietuva dažnai yra minima, kaip mažiausiai pageidaujamas investicijoms kraštas. Galbūt dėl tos priežasties (kitos negaliu įsivaizduoti), buvo susigalvota Lietuvos įvaizdį pakeisti.

Iš įvairių pasisakymų ir užuominų, buvo galima tai jausti. Tačiau Seime debatų tuo reikalu nebuvo, tad liūdnai pagarsėjęs Šlezevičiaus atsiprašymas, bent mums, sprogusios bombos išpūdi sudarė. Reikia ieškoti priežasčių, kodėl tai buvo padaryta. Brazauskui, viešint Chicagoje, tas klausimas buvo

jam iškeltas. Atsakė, kad buvo labai didelis spaudimas. Kodėl tas spaudimas lietuviams yra taikomas? Manychiau, kad pralaimėjus bylą prieš ukrainietį Demjaniuk, kuris buvo visame pasaulyje išgarsintas, kaip Treblinkos "Ivan the Terrible", žydams buvo didelis smūgis, o tie kurie iš kacetų dar gyvi išėjo, tebeturi Senojo testamento kerštą: "akis už akį". Dėl to aš jų nekaltinčiau. Bet tuomet turėtų suprasti, kad ir lietuviai, kurie iš NKVD požemių išėjo, galėjo kerštą prieš savo tardytojus turėti. Buvo tokių, kurie už savo kančias atsikeršyti norėjo, buvo ir tokių, kurie už degtinę ir senus rūbus vokiečiams talkininkavo. Dėl tam tikros žydų dalies, mes nekaltiname visos tautos. Tad ta pati taisyklė, turėtų būti ir lietuviams taikoma!

Dabar dėl to "didelio spaudimo". Gamtoje negali būti tuštumos, spaudimas vyksta mažesnio pasipriešinimo kryptimi. Fronte yra išžvalgomos priešo pozicijos, vykdomi maži puolimai, kad būtų galima nustatyti pasipriešinimą. Ir viską ištyrus, puolimas yra vykdomas ten, kur mažiausio pasipriešinimo galima tikėtis. Lietuvių pozicijos buvo labai aiškios: "buvusiesiems" nenorint už partijos praeitį atsiprašyti, reikėjo kitus "kaltininkus" rasti. Tad buvo pradėta gana subtiliai, kaltininkų 1941 m. sukilėlių ir kažkokių "baltaraišių" eilėse ieškoti. Galiausiai net pradėta kalbėti ir rašyti, kad žudynes ne stribai, bet partizanai vykdė. Tad ar bereikia stebėtis, kad buvo dirva "spaudimui" parengta. Nejaugi valdžios pareigūnai nėra girdėję ir nežino, kad: "Ant palinkusio gluosnio, visos ožkos lipa". Atsiprašymo proga, premjeras galėjo paprašyti adresatų, kurie lietuvius tardė, kankino, galbūt, ir žudė.

TAUTA IR TAUTOS ŠVENTĖ

(Atkelta iš 1 psl.)

Kartą man sparčiai plentu žingsniuojant į miestelį, mane pasivijo dviarklis šienvežis vežimas, kurio vežikas – jaunas vyras, rusų kalba pasisiūlė mane galą pavežti. (Čia turiu paaiškinti, kad tik karui pasibaigus, didesni vokiečių ūkiai ir dvarai išsirūpino iš anglų karo valdžios po tam tikrą skaičių sovietų belaisvių ūkio darbams, kadangi dauguma jaunų vokiečių vyrų buvo sąjungininkų belaisvėse). Šis vežikas buvo vienas jų. Man išėdus, pasikeitė keliais žodžiais ir vežėjui sužinojus, kad nesu vokiečių, jis paklausė kokios esu tautybės. Man pasakius, kad esu lietuvis, vežėjas nudžiugęs atsakė, kad ir jis lietuvis, jo pavardė yra Viktor Milašus, atseit, Viktoras Milašius, iš Rostov na Donu – iš Rostovo prie Dono upės. Paaiškėjo, kad jo senelis ar prosenelis buvo caro išsiųstas 25 metams į kariuomenę į Rusijos gilumą ir atitarnavęs į Lietuvą jau negrįžo, o vedė rusaitę ir pasiliko Rusijoje gyventi. Štai tik vienas pavyzdys, kaip mūsų tauta, užuot augtų ir klestėtų, iš visų pusių ir visokiais būdais per amžius svetimųjų buvo niokojama ir naikinama.

Bet tauta išlaikė ir 1918 metais vėl atgavo nepriklausomybę. Tačiau praėjus vos 22 metams, tie patys rusai, tik dabar kitoki – raudonomis sielomis, vėl smurtu užmerkė mūsų nepriklausomybės akis, kurių negalėjome atmerkti net 52-jus metus. Per tuos 52-jus metus tauta buvo pačiomis žiauriausiomis sadizmo priemonėmis kankinama ir rusinama. Bet tauta ir vėl išlaikė, ir štai 1991 metais Lietuva nors kruvina ir žaizduota, bet vėl laisva!

Liaudyje buvo posakis: iš giesmės žodžio "velnias" neišmesti. Taip ir iš mūsų istorijos praeities faktų neišmesti, tuo labiau, kad kai kurie jų buvo mums skaudūs. Kadangi šiandien gerbiame

asmenį, kuris lenkų klastos dėka neteko karaliaus vainiko, tai norisi bent trumpai prisiminti ir išvardinti bent kelias per šimtmečius mūsų kaimynų ir Liublino unijos susitarimu mūsų sąjungininkais tapusių lenkų mums padarytas skriaudas. Nors jie iš lietuvių karalius sau rinko (pvz. Jogailą), bet jie Lietuvos bei lietuvių atžvilgiu niekada nebuvo nuoširdūs ir kiekviena proga stengėsi mums pakenkti. Be sutrukdymo Vytautui karūnuotis ir kitų nekaimyniškų veiksmų, jie 1920 metais Suvalkuose pasirašė sutartį, pripažindami Vilnių Lietuvai, bet kitą dieną tą sutartį sulaužė ir užpuolė, klastos nenujaučiančius lietuvius, Vilnių pagrobė. Tais pačiais 1920 m. jie Genevoje balsavo prieš Lietuvos priėmimą į tautų S-gą. Mūsų II-sios nepriklausomybės pirmaisiais metais jie namie ir užsieniuose niekino Lietuvą bei lietuvius ir įvairiausiais būdais trukdė ir kenkė besivystančios mūsų valstybės reikalams. Lygia-grečiai jie Lietuvoje, su vietinių komunistų talka, sudarė plačią slaptą karinę organizaciją – Polska Organizacija Wojskowa, trumpai POW vadinamą, ir ruošėsi smurtu prisijungti prie Lenkijos visą Lietuvą.

Kai 1923 metais Lietuva ruošėsi atsiimti nuo amžių lietuvišką Klaipėdos kraštą, jie tą žygį labai trukdė stengdamiesi tada laikinai Klaipėdos kraštą valdžiusius prancūzus perkalbėti, kad Klaipėdą jiems, ne lietuviams atiduotų. Tai akcijai nepavykus, jie pradėjo reikalauti, kad Lietuva atnaujintų uniją su Lenkija. Tuo triuku jie tikėjosi vistiek gauti Klaipėdą, su Lietuva sudaryti vieną valstybę, kurioje lenkai būtų ponai krašto valdytojai. Tam jų sapnui neišsipildžius, ir kai Lietuva sukilo prieš Klaipėdą valdančius prancūzus, lenkai net karo laivą atsiuntė, kuris stovėdamas už uosto ribų laukė progos įsikišti.

OPOZICINĖS PARTIJOS PRIEŠ KARINIO TRANZITO SUTARTĮ SU RUSIJA

Spalio 19 septynios Seime atstovaujamos partijos - Centro sąjunga, Demokratų partija, Krikščionys demokratai, Politinių kalinių ir tremtinių sąjunga, Socialdemokratai, Tėvynės sąjunga ir Tautininkai - įteikė prezidentui A.Brazauskui pareiškimą dėl Lietuvos Vyriausybės patvirtintų karinio tranzito taisyklių ir rengiamo susitarimo su Rusija. Pareiškime nurodoma, jog su Rusija neturėtų būti pasirašoma jokia sutartis

dėl karinio tranzito, nes ji faktiškai reikštų karinį bendradarbiavimą su Rusija, prieštarautų sudėtinei Konstitucijos daliai - konstituciniam aktui "Dėl Lietuvos Respublikos nesijungimo į posovietines Rytų sąjungas". Dokumente nurodoma, jog turėtų būti apsiribota Karinio tranzito taisyklėmis, kurias dar reikėtų pataisyti. Pareiškimą pasirašiusių politinių partijų lyderių nuomone, pirmausia iš taisyklių būtina

Apie 1926 metus, dr. Kaziui Griniui esant valstybės prezidentu, jie buvo aktyvūs talkininkai kairiųjų elementų Kaune keliamų priešvalstybinių riaušių. "Lietuvių Enciklopedija" apie tai rašo: "Priešvalstybinėse kairiųjų elementų demonstracijose dalyvavo ir labai savivaliavo lenkiškoji mažuma." Per visą tarpkarinės, t.y. per visą II-sios nepriklausomybės laikotarpį, Lenkija labai daug kartų pažeidė laikinąją Lietuvos - Lenkijos sieną, demarkacijos linija vadinamą, o Lenkijos užgrobtose Lietuvos žemėse gyvenančius lietuvius skriaudė, neleido steigti lietuviškų mokyklų, bažnyčiose draudė lietuviškas pamaldas. Bet kai prieš II-jį Pasaulinį karą iš Vokietijos pusės pajuto pavojų, Lenkijos vyriausybė staiga panoro su Baltijos valstybėmis sudaryti karinį bloką, kad vokiečių užpultai padėtų jai gintis. Lietuvos vyriausybė, atkakliai reikšdama protestą už Vilniaus neteisėtą pagrobimą, tokio bloko sudarymo vengė ir griežtai spyrėsi prieš bet kokią sąjungą su Lenkija. Matydama, kad Lietuvos savo naudai nepalengks, užuot atsiprašyti už Vilniaus pagrobimą, Lenkijos vyriausybė 1938 m. kovo 17 d. įteikė Lietuvos vyriausybei ultimatumą, reikalaujama užmegsti su ja diplomatinis santykius, priešingu atveju ji ginklu pulsianti Lietuvą.

Čia išvardinta tik maža dalis Lenkijos mums padarytų skriaudų. Bet tai, gerbiame, yra faktai, kurių trintuku iš istorijos neištrinsi. Apie kaimynus paprastai vengiama tokius dalykus iškelti. Bet Lenkijai gyventojų skaičiumi esant bent 10 kartų didesnei valstybei už Lietuvą, mums nelieka nieko kito, kaip balsiai išreikšti savo nepasitenkinimą. Šios mums brangios šventės proga reikia pasakyti, kad tokių kaimynų, kurie nenori pripažinti mums etnografinių bei teritorinių teisių ir nevengia politinės bei diplomatinės netiesos, net klastos, geriaus neturėti. Tiek apie ponus lenkus!

(Bus daugiau)

išbraukti straipsnį dėl kitų valstybių orlaivių nekontroliuojamų skraidymų Lietuvos oro erdve. Taisyklėse neturėtų būti jokių nuorodų į dvišalį susitarimą, sugriežtinta karinių krovinių vežimo geležinkeliu per Lietuvą leidimų išdavimo procedūra. LDDP atstovai ir Prezidentas vis dar laikosi nuomonės, kad sutartį pasirašyti būtina.

Po Seimo rinkimų tai tik antras visų opozicinių partijų pasirašytas bendras pareiškimas.

AMŽINAI ILSĖSIS TĖVŲ ŽEMĖJE

Spalio 8 d. Lietuva palaidojo savo prezidentą dr. Kazį Grinį. Pagaliau buvo įvykdyta velionio valia: urna su jo palaikais prigludė gimtinės žemė – Marijampolės rajone, šalia Saumos Būdos, Mondžgirėje – Maumedžių giraitėje. Ten Prezidento atminimui pastatytas ir atidengtas paminklas

Tą dieną iš Vilniaus, Seimo rūmų, iškilmingai išlydėtas laidojimo kortėžas užsuko į Kauną. Šalia buvusios Prezidentūros, papuoštos Trispalve ir dr. K. Griniaus portretu, susirinko gausus būrys kauniečių, miesto valdžios atstovų.

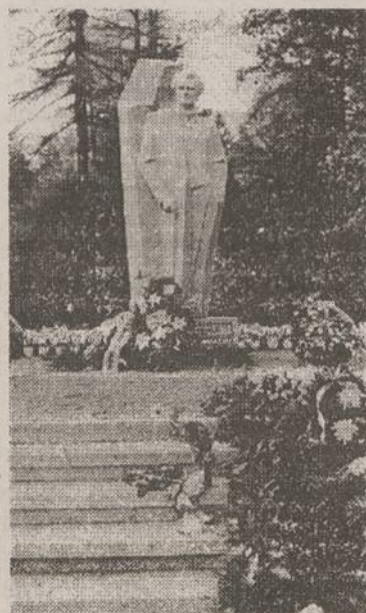
Aidint trimitams 12 valandą urna su Prezidento palaikais buvo įnešta į Prezi-

nerių metų senieji Prezidentūros rūmai pasitinka trečiąjį Nepriklausomos tarpukario Lietuvos Prezidentą. Kiekvienas šio kuklaus pastato kambarys mena šešis mėnesius iš čia mūsų valstybei vadovavusį vyrą. Tai ir mūsų akistatos su valstybės praeitimi momentas. Tylos ir susikaupimo minutė buvo pargarbos ženklas šiam iškiliam

laidojimo ceremoniją pradėjo Marijampolės rajono Tarybos pirmininkas A. Rimas, pakviesdamas A. Brazauską atidengti paminklą.

– Vykdomė Prezidento Kazio Griniaus valią, išsakyta sūnui Liūtui Griniui, kitiems artimiesiems, savo amžininkams – perlaidoti jį Lietuvoje, kai ji taps laisva, – sakė Prezidentas A. Brazauskas.

Apžvelgęs Kazio Griniaus visuomeninę, politinę ir valstybinę veiklą, jo darbus prezidento poste ir 1926

Atsisveikinimo su Prezidento K. Griniaus palaikais ceremonija Kaune ir paminklas Prezidentui E. Katino (KD) nuotr.

dentūros sodelį. Ją lydėjo velionio giminės, Prezidentas Algirdas Brazauskas, Seimo pirmininkas Česlovas Juršėnas, Seimo nariai. Suskambo Kauno valstybinio choro giedama giesmė "Lietuviais esame mes gimę".

Miesto Tarybos pirmininkas Vygintas Grinis kreipėsi į susirinkusius sakymas, kad visi esame ypatingos akimirkos liudininkai, nes, "po šešiasdešimt aštu-

žmočiui.

Vėliau specialus automobilis su prezidento palaikais, lydimas Respublikos prezidento Algirdo Brazausko Seimo pirmininko Česlovo Juršėno, mirusiųjų Lietuvos prezidentų atminimo įamžinimo komisijos narių, K. Griniaus mairios Nijolės Grininės, jos motinos Onos Seliūnienės ir kitų artimųjų išvyko į Mondžgirę.

Iškilmingą palaikų per-

metų gruodžio 17 d. perversmo ypatybes, A. Brazauskas sakė, kad didžiausioji jo pamoka (K. Griniaus – red.) – tikėjimas tautos genijumi, jos kūrybinėmis galiomis, jos gyvybingumu.

Paminklo papėdėje uždengiama urna su Prezidento palaikais. Nuo šiol čia bus jo amžinojo poilsio vieta, Prezidento Kazio Griniaus memorialas.

(KD, ELTA, LA)

A. ŠLEŽEVIČIUS BYLINĖSIS SU V. LANDSBERGIU

Praėjusios savaitės pabaigoje tapo žinoma, jog Ministrą pirmininką, tuo pačiu ir LDDP pirmininką A. Šležiavičių atstovaujantis advokatas R. Lipeika įteikė pareiškimą teismui dėl bylos iškelimo Tėvynės Sąjungos (Lietuvos konservatorių) pirmininkui V. Landsbergiui dėl garbės ir orumo įžeidimo. Jau anksčiau A. Šležiavičius buvo pareiškęs, jog kreipsis į teismą, jei V. Landsbergis nepaneigs "niekuo nepagrįstų samprotavimų", pasakytų rugsėjo 28 dieną įvykusioje spaudos konferencijoje, skirtoje referendumo rezultatų aptarimui. "Kas gali paneigti galimybę, kad gal jis (t.y. Ministras pirmininkas) porą šimtų tūkstančių turi kišenėje už tai", – pasakė tada opozicijos lyderis, komentuodamas konkrečią Vilniaus centre esančio restorano "Literatų svetainė" privatizavimo istoriją. Pasak jo, šis kelių šimtų kvadratinio metrų ploto objektas tapo akcinės bendrovės "Vilanta" nuosavybe, sumokėjus valstybei tik 4000 litų (vieno kvadratinio metro naudingo ploto pardavimo kaina tokioje prestižinėje vietoje vertinama apie 1000 dolerių). Tokio sandėrio teisėtumą vėliau savo parašu patvirtino premjeras, pasirašydamas "Vilantos" perregistravimo iš valstybinės į akcinę bendrovę dokumentą.

Dar prieš iškeliant bylą, V. Landsbergis kreipėsi į Valsybinio radijo ir televizijos generalinį direktorių L. Tapiną, prašydamas kalbėti tuo klausimu televizijoje ir nurodymas, kad jo paaiškinimas gal būtų patenkins premjerą. Tačiau L. Tapinas sutiko suteikti eterio laiko tik radijo laidoje ir jau po to kai V. Landsbergis išvyko į Strasbūrą dalyvauti Europos Tarybos parlamentinėje sesijoje.

Šia byla Lietuvoje gyvai domimasi. Visų pirma, į ją įpainioti dviejų didžiausių Lietuvos politinių partijų vadovai. Be to, niekam nepaslapstis, jog iš privatizavimo, pasinaudojant įstatymų netobulumu, o kartais ir sąmoningai juos supainiojant, gerokai pasipelnė su juo susiję valdininkai bei jiems artimos ver-

slo struktūros. Naudojamasi labai paprastu mechanizmu – pasiekti, kad koks nors patrauklus objektas (dažniausiai įvairios įstaigos bei parduotuvės Vilniaus ar Kauno centre, pelningos gamyklos) nebūtų privatizuojamas pagal Pirminio privatizavimo įstatymą (tuo atveju jis patektų į aukcioną ar būtų viešai pasirašomas jo pardavimo akcijos ir tokiu būdu sumokama reali objekto rinkos kaina), o įgytų privačios įmonės statusą kitokiu būdu. Kadangi, augant infliacijai, tokių objektų kapitalo pradinis įvertinimas nebuvo indeksuojamas ilgą laiką, šiuo metu atotrūkis tarp privatizavimo pradžioje įvertintos kainos ir realios kainos dabartiniu metu rinkoje siekia 10 – 100, o kartais ir tūkstantį kartų, taigi suprantama kodėl suinteresuotumo tokiais veiklais netrūksta.

Šį kreipimąsi į teismą Tėvynės sąjungos – konservatorių frakcijos seniūnas A. Kubilius įvertino kaip mėginimą opozicijai "užčiaupti burną" bei bandymu nukreipti visuomenės dėmesį nuo problemos esmės. Jis nurodė, jog premjeras neneigia paties fakto, kad "Literatų svetainė" buvo įvertinta tik 4000 litų, kad šį įvertinimą palaimino pats premjeras savo parašu. A. Kubilius pateikė ir daugiau pavyzdžių, kai už juokingai mažas sumas privatizuojamos valstybinės įmonės: parduotuvė "Talinas" – už 33 tūkst. litų, supermarketas "Kometa" – už 71 910 litų, viešojo maitinimo įstaiga "Lietuviški patiekalai" – už 11 tūkst. litų ir kt. Jo nuomone, jeigu buvo sudarytos sąlygos privatizuoti šias įmones už tokią žemą kainą, tai niekas negali paneigti teiginio, jog už tokius darbus kažkas galėjo įsidėti į kišenę ne tik porą šimtų tūkstančių, bet ir porą milijonų litų. Centrinės privatizavimo komisijos pirmininko K. Baranausko pateiktame įmonių, kurios pakeitė savo statusą iš valstybinių į akcines bendroves "kapitalizuojant pelną", sąraše iš viso yra apie 400 įmonių. Jų turtais iš viso įvertintas 500 mln. litų.

SEIMO NARIO PROTESTO AKCIJA

Lietuvos Respublikos Seimo narys Kazimieras Uoka kreipėsi į Molėtų rajono Giedraičių apylinkės viršaitį, prašydamas leisti nuo š.m. lapkričio 3 d. Giedraičiuose, prie paminklo žuvusiems už Lietuvos laisvę, pradėti neterminuotą bado akciją prieš Vilniaus biurokratų vykdomą Lietuvos pramonės ir ūkio griovimo politiką, prieš Sei-

mo ir Vyriausybės daromas nepagrįstas nuolaidas mūsų valstybės nedraugams.

Prašyme K. Uoka pabrėžia, kad akcija skirta Seimo dviejų metų darbo sukaččiai pažymėti toje vietoje, kur prieš 74 metus tarptautinės organizacijos biurokratai sustabdė mūsų sąvanyrių žygį į Vilnių.

NAUJA VILTIES DRAUGIJOS VALDYBA

1994 m. rugsėjo 4 d., Southfield, Michigan įvykusiame Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Draugijos "VILTIS" suvažiavime buvo išrinkta Vilties Draugijos valdyba. Naujieji valdybos nariai, savo pirmame posėdyje, 1994 m. rugsėjo 22 d., Cleveland, Ohio, pasiskirstė pareigomis sekančiai: Algirdas V. Matulionis – pirmininkas, Dr. Viktoras Stankus – vicepirmininkas, Vladas Blinstrubas – ūkio reikalų vadovas, Matilda Marcinkienė – valdybos atstovė Chicagos miestui ir jo apylinkėms, Jonas Citulis – sekretorius. (Nuotraukoje trūksta M. Marcinkienės).

Į kontrolės komisiją buvo išrinkti: Mečys Aukštuolis, Jadvyga Budrienė ir Vincas Apanius.

AR GALIMA SUSIGRAŽINTI TAI, KAS PARDUOTA UŽ JUDO GRAŠIUS?

Kauno rajono laikraštis "Tėviškės žinios" š.m. rugpjūčio 13-sios laidoje patalpino straipsnį, kuriame aprašomas teismo procesas, kurio metu buvo nagrinėjamas buvusio stribo ieškinys laikraščiu "Tremtinys" ir Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungai dėl garbės ir orumo pažeminimo.

Visokių paradoksų būna, tačiau šitokio - kada okupantui pardavęs sąžinę subjektas (žmogumi tokį pavadinti būtų visų mūsų, o ypač sovietmečio kankinių įžeidimas) pyksta, kad jį pavadino tikroju vardu ir laiko tai jo garbės ir orumo pažeminimu - turbūt dar niekam neteko girdėti.

Pateikdami šį straipsnį Dirvos skaitytojams, norėtume atkreipti jų dėmesį į tai, kad šitas orumo "pažeminimas" įvyko dar 1989 metais, o byla nagrinėjama tik dabar. Ar tai ne bandymas išnaudoti palankią situaciją, kada visa valdžia, kaip sakoma, atsisuko veidu į buvusius "didvyrius"? Tačiau įdomiausia šiame straipsnyje yra tai, kaip stribo advokatas supranta ir aiškina garbę. Jeigu taip kalba diplomuotas teisininkas, tai iš viso ar bevarta tada kalbėti apie teisėtumą?

Garbės ieškojimas

Du pagyvenę vyrai susitiko apytamsiame teismo koridoriuje.

Vienas jų - buvęs partizanas, aštuonerius metus su okupantais ir stribais kovojęs šiaurinėje Suvalkijoje, Garliavos, Pakuonio, Veiverių apylinkėse, 1952 metų rudėnį išduotas ir klasingai sumintas Kazlų Rūdos miške, patyręs tardymų ir lagerių siaubą Povilas Pečiulaitis - Lakštingala.

Antras - buvęs Garliavos stribas Juozas Poderis.

Likimas jų nesuvedė anais rūsčiais laikais - tada gal būtų kalbėję ne jie, o jų ginklai...

Ko jiems prireikė teisme?

Juozas Poderis čia ieškojo garbės ir orumo.

Povilas Pečiulaitis-Lakštingala buvo pakviestas liudininku.

Didžiuojuos, kad buvau stribu! - koridoriuje sakė Juozas Poderis.

Povilas Pečiulaitis tik liūdnai šypsojosi.

Dar ne taip seniai, sovietų okupacijos metais, buvusius stribus per minėjimus sodindavo prezidiumuose, švenčių dienomis įteikdavo gėlių ir vokelius su premijomis, kviesdavo į pionierių sueigas, apie jų žygius sukurti filmai, parašyta knygų. Ir ne stribais jie buvo vadinami, o liaudies gynėjais.

Šiomet Vilniuje išleistoje istoriko Vytauto Tininio knygoje "Sovietinė Lietuva ir jos veikėjai" rašoma:

"Politiniais tikslais Lietuvoje buvo mėginama sudaryti "klasių kovos" regimybę ir parodyti, kad politinė ir ginkluota konfrontacija vyksta tik tarp pačių Lietuvos gyventojų. Tokiu tikslu 1944 m. rugpjūčio 24 d. LKP(b) CK nutarimu buvo įkurti stribų (jie dar buvo vadinami "liaudies gynėjais", "naikintojais") būriai. Nors šie būriai oficialiai priklausė NKVD (nuo 1947 m. MGB) apskričių ir valsčių skyriams, bet vykdė ir vietos partinių bei administracinių organų vadovų nurodymus, saugojo šiuos pareigūnus. Stribai aktyviai dalyvavo "išbuožinimo" ir gyventojų trėmimo akcijose, atvirai terorizavo, plėšė ir žudė kaimo gyventojus, kartu su okupacinės kariuomenės daliniais

ir represiniais organais kovojo prieš partizanus. Gerai žinodami vietos sąlygas ir žmones, šie ginkluoti būriai Lietuvos kaime atliko penktosios kolonos vaidmenį, buvo ištikimi komunistų partijos politikos vykdytojai" (41 psl.).

Štai ką apie juos savo atsiminimų knygoje "Šitą paminkite gyvą" (Kaunas, 1993) rašo Povilas Pečiulaitis:

"Netoliese kapinaičių buvo 1945 m. į Sibirą išvežto Mackevičiaus sodyba. Namai stovėjo tušti, tai juose apsigyveno Garliavos stribai ir keli rusai. Dienomis jie vaikšto po kaimą, ką randa iš maisto atima arba pavagia, o naktimis, prisivedę savo pakraipos moterų, girtauja, šauda, jaučiasi labai saugiai, nes visai netoli - Garliavoje stovi garnizono kariuomenė". (43 psl.)

"Stribai visada darydavo kratas, ką rasdavo paslėpta užrašydavo, o kas jiems patikdavo, pasiimdavo, pasivogdavo, nepaisydami, ar liks šeimai ir laukams apsesti". (62 psl.)

Kauno miesto apylinkės teismui Juozas Poderis, gyvenantis Garliavoje, Šliūpo g. 7, įteikė ieškininį pareiškimą, kuriame prašo paneigti, "Tremtinio" laikraštyje 1989 metais paskelbtas jo garbė ir orumą žeminančias ir neatiškančias tikrovės žinias. Taip pat priteisti iš "Tremtinio" redakcijos ir bendraatsakovo - Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos - 300 minimalių mėnesinių algų padarytos moralinės žalos atlyginimui bei atlyginti teismo išlaidas ir advokato atstovavimą.

Atkreipėte dėmesį - straipsniai "Tremtinio" laikraštyje buvo išspausdinti 1989 metais. Prisiminkime, koks tada buvo laikas.

Sovietų Sąjunga dar buvo stipri. Lietuvoje tebeveikė jos represinės struktūros. Prie buvusių stribų būstinių dar kabojo memorialinės lentos, o ką nors blogą viešai pasakyti apie jų "žygius" buvo pavojinga.

Skaitytojai dar nebuvo užmiršę daugelio lietuviškų laikraščių iš "Sovietskaja Litva" perspausdinto S.Smolenskio straipsnio, kuriame

buvo juodžiausiomis spalvomis pavaizduotas tada į JAV gyventi norėjęs išvažiuoti Povilas Pečiulaitis-Lakštingala. Žmonėms buvo peršama mintis, kad pokario metais narsūs ir taurūs buvo tik liaudies gynėjai. Per Lietuvos televiziją buvo rodomas partizanus šmeižiantis "dokumentinis" filmas.

Bet grandinės jau buvo pradėjusios trūkinėti, ir ilgai slėpta istorinė tiesa veržėsi viešumon. 1988 m. spalio 27 d. Kaune išėjo pirmasis "Tremtinio" numeris. Šiame laikraštyje 1989 m. liepos mėnesį ir buvo išspausdintas Povilo Varanausko straipsnis "Kelyje į nepriklausomybę". Jame aprašoma stalinizmo nusikaltimų tyrimo komisijos ir Vilniaus tremtinių bendrijos surengta konferencija "Lietuva tremtyje". Čia viešai prabilta apie lietuvių tautos kančias okupacijos metais, įvardinti represijų organizatoriai - A.Sniečkus, A.Gudaitis-Guzevičius ir kiti.

Straipsnyje rašoma apie Juozo Poderio ir kitų Garliavos stribų darbus, apie kuriuos tada jau imta kalbėti to krašto kaimuose. Kitose publikacijose skaitytojų prašoma talkinti, keliant viešumon stribų nusikaltimus.

Prisiminęs, kaip buvo ruošiamos tos publikacijos, Povilas Varanauskas sako, kad, pradėjus leisti "Tremtinio" laikraštį, trūko patirties, skubėta skelbti tai, kas atrodė svarbu... Niekas nežinojo, ar išeis dar vienas laikraščio nu-

meris, ar jo leidėjai neatsidurs už grotų.

Vargu ar galima didžiuotis, buvus stribu. Tačiau ir jų būriuose būta įvairių žmonių. Žiaurių ir nelabai, drąsių ir bailingų, į tuos būrius įstojusių tik tam, kad išvengtų fronto. Uoliai vykdžiusių "pareigas" ir tik ieškojusių, kur ką pavogti, kur prisigerti...

Gal ir Juozas Poderis buvo toks, kuriuo skūstis niekas negali?

Tai turėjo paaiškėti, teisme nagrinėjant jo ieškinį.

Vienas po kito parodymus davė liudininkai - pasirašę, kad sakys tik tiesą. Pradedant buvusiu partizanu Povilu Pečiulaičiu-Lakštingala, daug ką mačiusiu savo akimis, baigiant kauniečiu Edvardu Laužinsku, dar jaunu žmogumi.

Povilas Pečiulaitis, dabar gyvenantis JAV, pasakė, kad į partizanų gretas buvo suėję daugiausia ūkininkų vaikai, nenorėję kariauti nei už vokiečius, nei už rusus, nes ir tuos, ir kitus jie laikė vienodais okupantais.

Partizanai taip ilgai laikytis galėjo tik todėl, kad juos rėmė daug vietinių žmonių. Leisdavo savo sodybose įrengti slėptuves, parūpindavo maisto ir vaistų, perspėdavo apie pavojus. Turėta ryšių ir su miestelių gyventojais, net su kai kuriais stribais. Dirbo žvalgyba, buvo surenkamos žinios apie areštus, trėmimus, plėšikavimus, kitokius nusikaltimus. Žinota, kaip elgėsi vienas ar kitas stribas. Juozas Poderis, tvirtino P.Pečiulaitis teisme, buvęs vienas nuožmiausių ir žiauriausių.

O Algirdui Naudžiui, dabar gyvenančiam Kelmės rajone, teko savo kailiu patirti stribų pyktį. Jį, paauglį, buvo uždarę Garliavos stribyne, daužė šautuvų buožėmis, apsvaigusį išvilkdavo į koridorių, apipildavo vandeniu, po to vėl daužydavo. Teisme jis sakė matęs, kaip Juozas Po-

deris mušė jo tėvą, Suvalkelių kaimo ūkininką Jurgį Naudžių.

Kita liudininkė, garliavietė Juzė Žemaitienė, prisiminė šurpius 1946-osius Naujuosius metus. Tada suėmė jos mamą, mušė, spardė... Jai pasisekė pabėgti. Po kelių dienų ji nešė Garliavos stribyne uždarytai mamai valgyti ir pati pateko į stribų nagus. Juozas Poderis, anot jos liudijimo teisme, rovė jos plaukus, spaudė tarp durų įkištus pirštus.

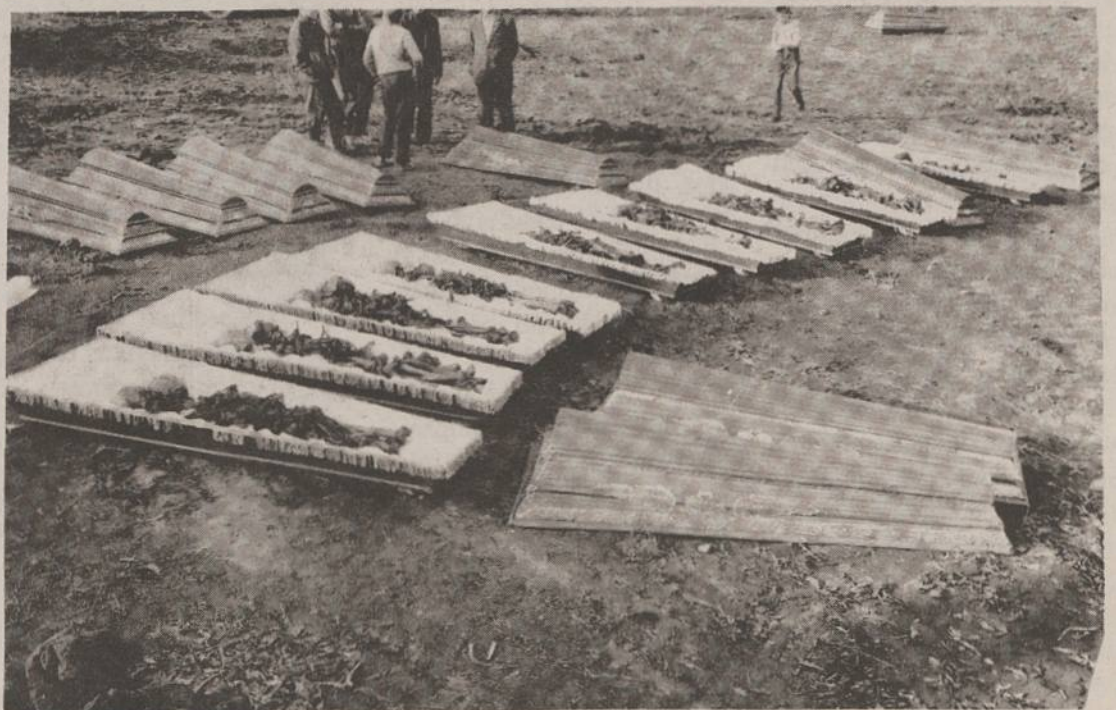
Garliavietė Anelė Lapašinskienė prisiminė, kaip stribai kankino jos tėvą. Užnėrė kilpą ant kaklo, pririšo prie arklio, arklių pavarė, tėvas turėjo bėgti, kad nepargriūtų. Mušė ir brolių. Apiplėšė namus, išvežė kiaulieną. Mušė jo ketverių metų sūnelį, reikalaudami pasakyti, kur yra vaikučių mama.

Veiveriuose gyvenantis Antanas Jakučionis teismui sakė savo akimis matęs, kaip Juozas Poderis ir kiti stribai bandė išplėsti avilius. Bitėms ėmus gelti, avilius paliko ramybėje, bet įsiveržė į trobą, suvarė visus į kampą, nusikabinę lašinius, mėsą, juos išsigabeno.

Būdamas paauglys kauniečiai Kazimieras Poderis ganė karves, kai per kaimą ėjo "ištroškę" stribai. Pamatę piemenuką, paklausė, kas varo "samagoną"... Supyko, kad vaikas to nežino, nusivedė už krūmų, paguldė, mušė diržo sagtimi... O pas Garliavos apylinkės gyventoją Vytautą Urbonavičių "banditų" stribai ieškojo ... stalčiuose. Dingo laikrodys, žiūronai...

Apie žiaurumus liudijo garliavietė Ona Bašinskienė, kurią, tada nepilnametę, daužė šautuvo buožė, šaudė virš galvos. Po to ji visą mėnesį gulėjo ligos patale. Juoda skarele apsigobusi kita garliavietė, Marcelė Poderienė, taip pat prisiminė stribų veiklą.

(Nukelta į 6 psl.)

Igiškėliai (Marijampolės raj.) 1989.IX.4. Duobėje prie stribo tvarto, apibėgę srutomis, surasti palaikai septyniolikos Beliūno miške 1945 m. žuvusių partizanų ir Raišupio šešių didvyrių palaikai. Kautynės prie Raišupio kaimo įvyko 1947.VII.30.

NAUJA KNYGA "TAUTOS SUKILIMAS 1941" – I

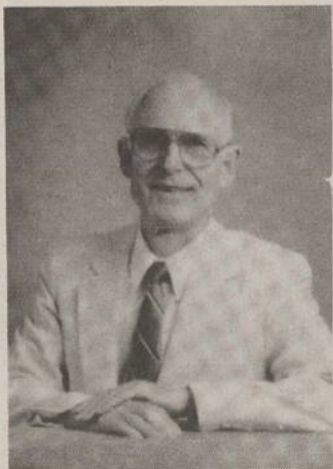
Antanas Dundzila

Jau rugsėjo 1 d. DIRVOJE trumpai užsiminėme apie naujai pasirodžiusią Pilypo Naručio 404 psl. knygą apie 1941 m. Sukilimą. Knygos autorius Sukilimo metu buvo tik 21-rius metus amžiaus teturėjęs studentas, vienas iš Kaune veikusių Sukilimo vadų. Leidėjas nepažymėtas. Visi, kurie domisi Lietuvos rezistencijos epu, šią knygą skaitys. Imant dėmesin šių dienų amerikiečių bei lietuvių spaudos kainas, knyga yra daugiau negu prieinama – tik \$17,00. Autorius žada išleisti ir antrąją savo rezistencinių išgyvenimų knygos dalį.

Naujosios knygos paskatintas, savo bibliotekoje ėmiau dairytis kitų leidinių apie Sukilimą. Nustebau: jų labai, labai mažai. Tiesa, periodikoje ta tema esame matę daug straipsnių, tačiau knygų tai tik kelios: iš jų žymiausios bus 1968 m. pasirodžiusi angliška A. Budreckio "The Lithuanian National Revolt or 1941" (147 psl.) ir 1973 išleistas K. Škirpos "Sukilimas" (583 psl.). Na, kituose leidiniuose yra pribarstyta straipsnių apie sukilimą, tačiau atskirų knygų – tai tikrai stebinantis badas, visai neproporcingas įvykio reikšmei bei apimčiai.

Sunku tikėti, bet atrodo, kad knygų lentynoje P. Naru-

tis įsirikiuoja su bene vieninteliu tos rūšies leidiniu. K. Škirpa rašė apie Sukilimą iš užsienio perspektyvos – tuo metu jis rezidavo Berlyne. A. Budreckio knyga yra istoriko, bet ne įvykio dalyvio darbas. Abu leidiniai turi savo vertę ir vietą. P. Narutis gana išsamiai pasakoja asme-

niškai išgyventus rezistencinės veiklos įvykius "iš vidaus" – iš kraštą slėgusios okupacinės nakties.

Šio straipsnio tikslas yra leidinį apibudinti ir paskatinti jį skaityti. Skaitant nuo pradžios iki galo, bandant įsižiūrėti į nuotraukas, knygos puslapius su įdomumu sklaidysite apie 4-5 valandas.

Šią knygą galima pradėti skaityti dvejose vietose, nuo pat pradžios arba, maždaug, nuo 135 puslapio. Nesupras-

kite blogai: numalšinus alkį apie Sukilimą, visai įdomu perskaityti ir knygos pradžią. Pirmuosius 130 puslapių autorius skiria savo biografijai, ateitininkijai, Vytauto Didžiojo Universiteto studentų organizacijoms, okupacijos bruožams ir t.t. Griežčiau žiūrint, tie puslapiai yra šalia Sukilimo temos riba. Prie jų čia nesustosiu. (Tepridursiu, kad 51 psl. autorius ir mane patį studentijoje įrikiuoja į "akademines skautijos šulius". Ačiū už tokį dėmesį, tačiau tai nėra tikslu: tokio epiteto iš vis kratausi, o, be to, Sukilimo metu buvau mažas vaikas.)

Knygoje rezistencija, jos vėliau suorganizuotas 1941 m. Sukilimas, prasideda 135 psl. su neolituano Jurgio Valiulio (Chicagoje mirusio Karolio Drungos) 1940 rugpjūčio pradžioje autoriui pastatytu klausimu: "Ką planuoja ateitininkai? Ar nereiktų visiems jungtis kartu?" Aišku, šis klausimas nei Valiulio, nei Naručio (Studentų Ateitininkų Sąjungos 1940-1941 pirmininko), nei kitų studentų dar nepadarė vieninteliais organizuotos rezistencijos autoriais. Tačiau knygoje tai yra siūlo galas, nuo kurio pradeda vyniotis tas idėjiniai vieningas rezistencinis kamuolys, Lietuvai sugrąžinęs nepriklausomybę.

Šioje vietoje būtina atkreipti dėmesį į datą: 1940 rugpjūčio pradžią, tuoj po įvykdytų Liaudies Seimo "rinkimų", po komunistų stu-

mesį, kad vogto daikto (namo) pirkėjas, išaiškėjus vogimo faktui, netenka teisių į pirkinį".

3. Kitame "Tremtinio" laikraščio straipsnyje "Puola stribai?" eilutės: "Garliavietis (pavardė žinoma) papasakojo, kad J. Poderys, kartą atvykęs su keletu vyrų į sodybą, kankino jį ir žmoną. "Svečiams" išėjus, šeimininkai pasigedo įvairių vertingų daiktų ir kiaulienos skerdienos. Vėliau J. Poderys šį žmogų suspardė, uždarytą stribų daboklėje".

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga turės sumokėti Juozui Poderiui 200 litų – teismo išlaidoms atlyginti:

Ir ieškovas, ir atsakovas parašė skundus Aukščiausiam Teismui.

Garbės atimti niekas negali, kaip teigia etikos mokslas. Ją galima tik prarasti.

Juozas Poderis ją prarado, kai paėmė okupantų jam duotą ginklą, kai kartu su jais persekiojo savo tautiečius. Teismas gali įpareigoti "Tremtinį" paneigti vieną ar kitą publikaciją. Tačiau žmogiškojo pasirinkimo – su kuo tu – vertingumo jis niekada nesukurs.

Stanislovas ČYVAS,
Zenonas MIKALAUSKAS

dentų sušaukto susirinkimo. Kai kurie kiti rezistencijos liudininkai primąsias pagrindines formuotes sieja su 1940 rugsėjo pradžia. Vienaip ar kitaip rugpjūčio pabaigoje taip vadinamos Studentų Koalicijos atstovai jau susirinko pasitarimui. Dalyvavo Vileišis (varpininkai), Jucevičius (ramovėnai) Milvydas (skautai), Valiulis (neolituonai), Narutis (ateitininkai) ir Vn. (neutraleji). "Vn." pavardės autorius knygoje neatskleidžia, pastarasis 1941 m. pasirodė išdaviku esąs. Iš šios Koalicijos išsivystė Lietuvių Aktyvistų Frontas (LAF). LAF štabui Kaune 1940 gruodžio mėn. priklausė apie 10 asmenų. Štabui pirmininkavo P. Narutis. Štabas palaikė ryšius su visuomenės atstovais, su pagrindžio centru Vilniuje ir savo tinklą plėtė į visą Lietuvą. Vėliau, per ryšininkus, išsivystė Lietuvos nepriklausomybės atstatymu besirūpinantis trikampis: pagrindžio centrai Vilniuje bei Kaune ir K. Škirpa su savo štabu Berlyne.

Autorius knygoje plačiai operuoja pagrindininkų pavardėmis. Skaitytojui tai didelė, maloni naujovė, nes, dėl suprantamų priežasčių, praeityje tokius veikalus skaitėme (sukandę dantis) be jų.

Taip pat puslapiuose dažnai sutinkame kartu dirbusių personažų bruožus, niekur kitur anksčiau nematytus. Štai, net su gera nuotrauka (!) ši – tą daugiau sužinome apie Lietuvos kariuomenės gen. št. majorą V. Bulvičių, sukilimo organizavimo pradininką ir LAF štabo Vilniuje viršininką. Skaitome apie (bent man) niekada negirdėtą Ateitininkų Federacijos Vadą

dr. J. Urmaną, repatrijavusį į Vokietiją ir vėliau patekusį bolševikams (keista!). Arba, štai, dr. A. Marčiukaitis, kurio vadovaujamoje Senelių prieglaudos ligoninėje Sukilimo metu įsikūrė Kauno LAF štabas. A. Marčiukaitis net Lietuvių Enciklopedijoje (LE) nėra. Galų gale įdomu ir apie patį autorių, Pilypą Narutį, LE "pažvejoji". Jo rezistencinė veikla XX-me tome gan taupiai aprašyta. Gi LE XXIX-me tome ("Sukilimas", p. 171) teigiama, kad Kauno LAF štabas tapo Vyriausiu LAF Lietuvos štabu, kuriam vadovavo dr. A. Damušis; šioje knygoje skaitant Narutį, ne visai taip atrodo. Knygoje taip pat tikėjaisi sužinoti, kaip ir kada iš P. Žukausko – Naručio (nuotrauka pačioje pradžioje) pasidarė tik "P. Narutis". Deja, tai liko neatskleista.

Pagaliau prieiname prie paties Sukilimo aprašymo. Jis nepaprastai įdomus tiek savo detalėse, tiek Lietuvos istorinėje šviesoje. LAF ryšininkas M. Naujokaitis (grįždamas per sieną rusų sargybinių sunkiai sužeistas – P. Narutis čia įtaria vokiečių gestapo – rusų NKVD bendradarbiavimą) iš Berlyno parnešė žinią apie vokiečių – rusų karo pradžią 1941 m. gegužės pirmomis dienomis. Tačiau gegužės mėnesį vokiečiai karo nepradėjo. Tik pagalvokime: Jei karas būtų tada prasidėjęs, nebūtų buvę birželio 14 d. trėmimų! Apie artėjančio karo pradžią birželio 18 – 26 d.d. laikotarpyje LAF-ui buvo vėl pranešta birželio 15 d. Vyko paskutiniai posėdžiai, pasitarimai, buvo peržiūrėti planai.

(Pabaiga sekančiame numeryje)

Garbės ieškojimas

(Atkelta iš 5 psl.)

Teisme kilo "filologinis" ginčas.

Povilas Varanauskas liudininkų klausinėjo:

- Kaip ieškovas "gynė liaudį"?

Ir tie pasakodavo apie stribų piktus darbus.

Tuo tarpu advokatas J.Dumbliauskas domėjosi kitais dalykais.

- Kas tai yra plėšikavimas?

Jei nukabino nuo aukšto lašinius ar iš stalčiaus pasiėmė laikrodį - ar tai plėšikavimas? Kur čia smurtas? Gal tai tik svetimo turto pasisavinimas?

Arba kas tie kankinimai? Uždrožė šautuvo buožę per nugarą - tai jau kankinimas? O gal tik fizinio poveikio priemonė?

Kas tie "vertingi daiktai"? Ar galima taip pavadinti kokių kumpių ar dešrą?

Ir vis klausė, kodėl nukentėjusieji nesiskundė tada, kai viskas vyko.

Salė tuos klausimus palydėdavo skaudžiu juoku.

Teisėjas A. Kukalis perskaitė sprendimą, kuriuo J.

Poderio ieškinys iš dalies tenkinamas:

"Kadangi ieškovas praleido ieškininės senaties terminą, todėl reikalavimas dėl moralinės žalos atlyginimo atmestinas (...) Įpareigoti laikraščio "Tremtinys" redakciją per 2 savaites paneigti paskelbtas tikrovės neatitinkančias, žeminančias ieškovo Juozo Poderio garbę ir orumą, žinias:

1. 1989 m. liepos mėnesį "Tremtinio" laikraštyje Nr. 11 išspausdinto P. Varanauskos straipsnyje "Kelyje į nepriklausomybę" eilutės... "plėšikavę Garliavos apylinkėse-Juozas Poderys, broliai Burneikos. Vienas iš jų, prisimena liudytojai, gyrėsi su bendrais išžaginęs ir užsmagęs Digrių kaimo mergaites Navickaitę ir Pažeraite".

2. 1989 m. rugsėjo mėn. to paties laikraščio straipsnio "Renkami nusikaltėlių duomenys" eilutės: "Mums pranešta, kad Poderis, po stribavimo, dirbdamas milicininku, gaudydavo automašinas, vežančias "į kairę" (vogtas) statybines medžiagas, ir liepdavo jas iškrauti prie savų statybų, todėl dabar jau ieško namo pirkėjų. Atkreipiame dė-

ISTEIGTA LIETUVIŲ AMERIKIEČIŲ KLINIKA VILNIUJE

Edvardas Šulaitis

Lietuvoje, kaip ir Amerikoje, žmonės vis labiau pradeda jaudintis – kas atsitiks kuomet susirgsiu? Gydymas ten darosi vis didesnė problema, nes valdžios biurokratinės sveikatos įstaigos ja mažai domisi.

Tą buvo galima išgirsti iš Amerikoje besistažuojančio dr. Sauliaus Špokevičiaus, kurį teko sutikti Bostone per tenykštės "Lietuviškos sodybos" atidarymo iškilmės. Jis pasakojo, kad valdžios žmonės nesigilina į įvairiausius sveikatos padėties aspektus Lietuvoje.

Todėl dr. Špokevičius ir amerikietis gydytojas iš Bostono dr. Kenneth M. Leavitt sugalvojo įsteigti bendrą kliniką Vilniaus Antakalnio ligoninėje, kuri rūpintųsi lietuvių sveikatos reikalais. Ši klinika vadinasi "Baltic-American Medical & Surgi-

cal Clinic". (Ją galima pasiekti, rašant P.O. Box 1493, 124 Antakalnio Street, 2040 Vilnius, Lithuania). Beje, šios klinikos trečiuoju direktoriumi yra taip pat vilnietis dr. Andrius Guobys. Dabar yra formuojamas visas medicininis ir techninis personalas, kad klinika tuojau pat galėtų patarnauti pacientams išties parą.

Dalyvaudamas Vilniaus Arkikatedros Bazilikos klebono ir Vilniaus kunigų seminarijos rektoriaus, prelato kun. K. Vasiliausko pagerbime rugsėjo 25 d. Bostono piliečių klubo salėje, dr. L. Leavitt viešai iškėlė sveikatos prežiūros problemą Lietuvoje ir pasakė, kad jo vadovaujamoji klinika nemokamai rūpinsis prel. Vasiliausko sveikatos priežiūra iki gyvos galvos. Tas pagerbime (Nukelta į 7 psl.)

KURIASI MAŽOS PERDIRBIMO ĮMONĖS

Su Amerikos lietuvių bendruomenės investicijų ir bandymų korporacijos prezidentu Ambraziejumi ŽATKUMI kalbasi žurnalistas Jonas GRYBAS

– Apie Jūsų pastangas steigti Lietuvoje agroservisus, pienines, plėtoti kooperaciją esame girdėję. Turbūt ir šį kartą ne poilsiauti atvykote?

– Tikrai ne: atvykau tęsti 1991-siais metais pradėto darbo. Tada, Lietuvai atgavus nepriklausomybę, po beveik pusšimčio užsienyje praleistų metų, aplankiau tėviškę Panevėžio rajone, naujamiesčio apylinkėje, Vaškonių kaime, – prieš karą ten tėvai ūkininkavo. Labai norėjau padėti tėviškėnams. Kadangi Amerikoje dirbau žemės ūkio produkcijos perdirbimo ir realizavimo srityse – 20 metų svetimoje firmoje ir 20 metų savarankiškai – turiu nemažą patirtį. Tad pasiūliau Naujamiesčio ar kitoje rajono apylinkėje steigti pieninę. Tačiau ne be reikalo sakoma, kad savo krašte pranašų nebūsi. Mano pasiūlymą sutiko skeptiškai: girdi, čia ne Amerika, neverta to imtis. Kaimiečiai tada dar nesuprato, kaip svarbu patiems steigti produkcijos perdirbimo įmonėles. Nesuprato turbūt ir todėl, kad sovietiniai metai atratino žmones nuo savarankiškumo, nuslopino iniciatyvą: viskas būdavo nurodoma "iš viršaus". Mane gyvenimas išmokė pasikliauti savo galva. Esu įsitikinęs, kad tik energingi, iniciatyvūs žmonės atgaivins nuniokotą kaimą. Tokių žmonių ir ieškojau, norėdamas padėti.

– Kaip sekėsi? Nuo ko pradėjote?

– Susipažinau su Seimo nariu Leonu Milčiumi, kuris pasiūlė paieškoti bendraminčių žemės ūkio mokyklose.

Mano sumanymui mielai priitarė Lazdijų rajono Veisėjų ir Radviliškio rajono Šeduvos žemės ūkio mokyklų vadovai. Po ilgų derybų su naujovių nemėgstančiais ir vangiais valdininkais, vargais negalais pavyko įregistruoti Amerikos lietuvių investicijų ir bandymų korporaciją. Šeduvos apylinkėje išsinuomavome 500 hektarų žemės, nusipirkome kelis traktorius ir įsteigėme agroservisą. Atidarėme krautuvę, kavinę. Deja, ištiko nesėkmė – tą pastatą kažkas sudegino. Tačiau rankų nenuleidome: krautuvę perkėlėme į kitą vietą. Ten įsteigsime ir valgyklą, kavinę.

– Dabar Lietuvoje daug kas imasi prekybos, tačiau mažai yra tokių, kurie ką nors gamintų.

– Mes tai darome. Veisėjų žemės ūkio mokyklai padėjome įsteigti pieninę. Šeduvoje turime sūrinę. Ją įrengti padėjo Mechanizacijos instituto specialistai. Pas Alytaus rajono Kaniūkų kaimo gyventoją aptikome nedidelei įmonei tinkantį sviesto muštuvą. Jo projektą kiek patobulino Veisėjų žemės ūkio mokyklos direktorius Stasys Saladinskas. Pagal tą projektą pagamintu muštuvu sūrinėje dabar mušamas sviestas.

– Esu lankęsis toje sūrinėje. Jos vadovas Vitas Kavaliūnas pavaišino ten slegiamu skaniu sūriu, tačiau sakė, kad iš šio verslo pelno beveik negauna. Pasak kai kurių ūkininkų, tokia sūrinė esąs grįžimas į vakarykštę dieną.

– Mano supratimu, ūkininkams verčiau turėti bent

mažas pienines, sūrines negu neturėti jokių. Tiesa, kad mūsų sūrinė kol kas didesnio pelno neduoda, betgi jos sūriai mėgstami, juos išperka. Jeigu žemdirbiai turėtų daug įvairių savo produkcijos perdirbimo įmonių, atsirastų konkurencija. Tuomet pieno perdirbėjai už litrą tikriausiai mokėtų ne 20 centų, kaip dabar, o bent dvigubai. Ūkininkai, žemės ūkio bendrovių nariai jau spėjo įsitikinti, kad ašaromis monopolininkų nesugraudins. Net ir valdžios nutarimai, įpareigojimai jiems – nė motais. Juo spartesni bus kaimo žmonių žingsniai į kooperaciją, juo greičiau kaimas atsistos ant kojų.

– Kokie tolesni Jūsų planai?

– Šeduvos sūrinę modernizuosime. Ketiname taip pat steigti modernią bulvių perdirbimo įmonę. Tokios įmonės Amerikoje populiarios, jos pelningos ir bulvių perdirbėjams, ir augintojams. Šis sumanymas galutinai subrendo iškalbėjus su Amerikoje viešėjusiu ūkininkų sąjungos pirmininku Jonu Čiulevičiumi. Su juo aptarėme ir kitas ūkininkams rūpimas problemas. Lietuvoje nerasi apylinkės, kurios gyventojai neturėtų giminių Amerikoje, kitose užsienio šalyse. Daugelis užsienio lietuvių per savo darbštumą, taupumą prasišlyveno ir norėtų padėti tėviškėnams steigti įmones, kooperatyvus. Mūsų sumanymas rado atgarsį. Antai Kalifornijoje gyvenanti kupiškėnė – prieškarinio ūkininko – dukterė Genovaitė Plukienė padės savo kraštiečiams steigti agroservisą. Padėti tėviškėnams taip pat ketina Amerikoje gyvenantys buvę marijampoliečiai, vilkaviškėčiai ir kiti. Sutelkus čionykščių ir užsienio lietuvių pastangas, ūkininkai greičiau atsigaitys, sutvirtėję.

– O jeigu bulvių miltai neturės paklausos?

– Kaime vargu ar turės, o miestiečiai juos pirsks. Tik nepuolame stačia galva į nežinią. Mūsų įmonė iš pradžių dirbs nedideliu našumu, o jei bulvių miltai turės pa-

jai parašiusio telšiškio Petro Mikos sumanymas. Jis norėtų atgaivinti seną, apleistą vandens malūną, tačiau stojo lašų.

– Be abejo, tokiame ar panašiam verslui užsienio lietuvių investicijos labai padėtų. Tik, ką nors statant ar steigiant, patarčiau pirmiausia viską gerai apskaičiuoti, savo išgales įvertinti. Tačiau ir protingos rizikos nevenkime, nesėkmių neišsigąskime.

– Nuo nesėkmių tikriausiai neapdrausta ir Jūsų ketinama statyti bulvių perdirbimo įmonė?

– Stengiuosi apsidrausti, neprašauti pro šalį. Vietos įmonei statyti ieškojome kartu su prityrusiu Idaho valstijos bulvių augintoju Terilu Christensenu. Jis apie 100 hektarų ūkyje daugiausia augina bulves ir tiekia perdirbimo įmonei, gaminančiai iš jų miltus. Apvažinėjome daugelį rajonų ir apsistojome prie Alksniupių. Ten iš seno sėkmingai plėtojama bulvininkystė, mūsų pasiūlymą palaiko buvęs "Draugo" kolūkio pirmininkas, daugelio pažangių naujovių propaguotojas Algirdas Malinauskas. Susitarėme, kad jis, kaip konsultantas, Šeduvoje tvarkys mūsų akcinės bendrovės reikalus. Žemės ūkio bendrovėje, kuriai vadovauja jo sūnus, yra geros sąlygos bulvių perdirbimo įmonei.

– O jeigu bulvių miltai neturės paklausos?

– Kaime vargu ar turės, o miestiečiai juos pirsks. Tik nepuolame stačia galva į nežinią. Mūsų įmonė iš pradžių dirbs nedideliu našumu, o jei bulvių miltai turės pa-

klausą, jų gamybą padidinsime. Be to, iš bulvių gaminame ir kitokių produktų. Beje, apsiriboti vien Lietuvos rinka neketiname: jau esame užmezgę ryšius su kai kuriomis užsienio šalimis. Bulvių miltus pirkė Šiaurės Rusijos, kitų šalių gyventojai. Ne visur turima pakankamai maisto produktų. Ateityje jų dar labiau trūks. Lietuvos valdininkai be reikalo atkakliau neieško užsienio rinkos. Labai nuostolinga parduoti gyvulius, grūdus, kitokią žaliavą. Turime išmokyti gaminti maisto produktus, ne blogesnius už užsieninius – tik tada galėsime juos pelningai parduoti.

– Ar Jūsų pternelyg neišvargina šie darbai, rūpesčiai? Juk tikriausiai galėtumėte ir lengviau gyventi, naudotis, kaip sakoma, užtarnautu poilsiu.

– Ne todėl plūkuosi, kad būčiau priverstas "prisidurti prie pensijos". Toks jau esu: nemoku ir nenoriu naudotis, kaip sakote, užtarnautu poilsiu. Visą gyvenimą įpratęs po 12 ir daugiau valandų per dieną dirbti. Dykinėjimas man būtų kančia, o kasdieninė veikla teikia jėgų, žvalumo, pasitenkinimo. Gyvendamas Amerikoje, visą laiką ilgėjausi Tėvynės, svajočiau jos žmonėms padėti. Galėčiau net taip pasakyti: užsienyje gyvena tik mano kūnas, o siela čia, Lietuvoje, gimtinės kaime.

– Ačiū Jums už pokalbį, už pastangas padėti žemdirbiams ir kuo geriausios sėkmės!

"Valstiečių laikraštis"
1994 m. rugpjūčio 30 d.

LIETUVIŲ-AMERIKIEČIŲ KLINIKA VILNIUJE

(Atkelta iš 6 psl.)

dalyvavusiųjų tarpe sukėlė didelę nuostabą, o ir pačiam prelatui tai išgirsti buvo nelauktas siurprizas.

Dar prelatui esant Bostone, buvo nutarta patikrinti jo sveikatą dr. Michael Bader kabinete New England Memorial ligoninėje (Dr. Bader priklauso Vilniuje įkurtos "Baltic-American" klinikos patarėjų tarybai, kartu du dr. Paul Raslavičius ir dr. Richard Lofromento), Vertėjaujant dr. Špokevičiui, dr. Bader padarė visą eilę tyrimų ir jų pasekmės lauks prelato K. Vasiliausko Antakalnyje įsikūrusioje klinikoje, kuomet šis sugrįš iš savo daugiau negu mėnesį užtrukusios kelionės Amerikoje. Tuo tarpu dr. Bader pažymėjo, kad svečio iš Vilniaus bendra sveikatos būklė yra gana gera, o dar pridėjo, kad jo plaučiai yra sveiki, nežiūrint, kad prelatui teko apie 10 metų praleisti dirbant nežmoniškose sąlygose anglių kasyklose Sibire.

Reikia pažymėti, jog čia aprašoma klinika Vilniuje

bus pirmoji amerikiečių-lietuvių klinika ne tik Lietuvoje, bet ir Pabaltijyje. Čia sergantieji bus ne tik apžiūrinėjami, bet ir daromos įvairios operacijos. Medicininė pagalba bus teikiama išties parą, teikiant patį geriausią gydymą, naudojant modernias priemones ir vaistus. Įdomu, kad visas patarnavimas čia kainuos tik maždaug pusę tiek, kiek jis atsieitų Amerikoje. Jeigu vietiniai lietuviai nesugebės patys už patarnavimus atsilyginti, tai galės padaryti jų giminės ar pažįstami Amerikoje, pervesdami pinigus į Bostono Banką. Už gydymą bus galima mokėti čekiais ar kredito kortelėmis. Taigi bus stengiamasi, kad ši klinika galėtų būti kuo labiau prieinama.

Kalbantis su pirmuoju amerikiečių gydytoju, kuris sutiko savo gyvenimą praleisti Lietuvoje – dr. Leavitt, paaiškėjo, kad jis yra didelis lietuvių draugas, sužavėtas lietuvių ir Lietuva ir jis stengsis jiems padėti visokiais galimais būdais.

Prelatas K. Vasiliauskas su jį apžiūrėjusiu dr. Michael Bader iš Bostono ir lietuvių-amerikiečių klinikos Vilniuje steigėjais – dr. Saulium Špokevičium (kairėje) ir dr. Kenneth Leavitt rugsėjo 30 d. Bostone.
Ed. Šulaičio nuotr.

ATIDARYTA LIETUVIŠKA SODYBA

Tokio renginio Bostone jau seniai nebuvo – kalbėjo bostoniečiai po dvi dienas (rugsėjo 24-25) įvykusios šventės. Tai, iš tiesų, nebuvo eilinis įvykis, ypatingai žinant, kad lietuvių skaičius Bostone, panašiai kaip ir kitose JAV kolonijose, yra gerokai sumažėjęs, o taip pat ir renginių lankomumas yra gana kuklus.

čių klubo didžiulio (4 aukštų) pastato pirmame aukšte įvyko šios sodybos iškilmingas atidarymas. Į šias iškilmes specialiai iš Lietuvos buvo pakviestas Vilniaus arkikatedros klebonas ir Vilniaus kunigų seminarijos rektorius prel. K. Vasiliauskas, kuris pašventino pačią sodybą, o taip pat tarė gražų

kalbėjo Bostono lietuvių piliečių klubo pirm. A. Skabeikis, o taip pat ir kiti svečiai.

Įdomu buvo išgirsti pranešimą iš Vilniuje, Antakalnio ligoninės komplekse esančios naujai atidarytos "Baltic-American Medical & Surgical" klinikos įsteigėjo dr. K. Leavitt iš Bostono ir jo talkininko dr. S. Spokevičiaus iš Vilniaus, dabar besištažuojančio Amerikoje. Šis amerikietis, kuris anksčiau Lietuvos nėra matęs, dabar panū-

Po sodybos pašventinimo ir atidarymo iškilnių publika persikėlė į pastato trečiąją aukštą, kur buvo pramoginė programa. Čia pasirodė Lietuvos estrados veteranas Stasys Povilaitis, kuris pirmą kartą dainavo Bostono lietuviams. Stasys Povilaitis čia buvo šiltai bostoniečių sutiktas, o jo dainos palydėtos gausiais plojimais. Be to, čia susirinkusius palinkmino ir neseniai iš Lietuvos

pasveikinti jus už meilę, didelį dėmesį Lietuvai. Jūs guodėte mūsų tėvynę, einančią didelio skausmo keliu", – sakė pamokslininkas, dar pridėdamas, kad anksčiau Lietuva kentė fizinį genocidą, o dabar dar tebekenčia dvasinį.

Sekmadienio popietę, didžiojoje salėje įvyko Sibiro kankinio prel. Vasiliausko pagerbimo iškilmės, kurios sutraukė apie 250 lietuvių ir net kitataučių, kurie spėjo pamėgti Lietuvą ir lietuvius. Čia buvo ištarta nemaža gražių žodžių prelato adresu. Dalyvavo 9 lietuviai kunigai iš aplinkinių parapijų. Vėl gražiai kalbėjo pats svečias, o jo žodžius į anglų kalbą vertė kun. V. Volkavičius.

Šia proga norisi tarti kelis žodžius apie šios šventės "kaltininką" Gintarą Karosą. Jis yra daug veikęs lietuvių jaunimo tarpe Amerikoje, redagavęs jų leidinį, vadovavęs kitoms lietuvių bendrovėms. Jo firma gamina lipdukus su intriguojančiais išsireiškimais ir vaizdais, kurie pykindavo komunistinės valdžios žmones Lietuvoje.

Dabar jo įstaiga, išsikūrusi 386 West Broadway Bostone, yra viena iš pagrindinių vietų Bostone, kur lietuviai ar kitatautis gali gauti informaciją apie Lietuvą, išsityti reikiamų lietuviškų dovanų, nusipirkti knygų apie Lietuvą ir kt. Čia kreipiasi žmonės įvairiausiais reikalais, kartais net sunkiai įtikėtinais. Gintaras Karosas dažnai visiems sugeba padėti. Jo darbų ir užsimojimų nuosirdžia talkininke yra jo žmona Viltė Vilkaitė.

Ed. Šulaitis

Gintaras Karosas kalba jo įsteigtos "Lietuviškos sodybos" atidarymo metu Bostone.
Ed. Šulaičio nuotr.

Kuomet Gintaras Karosas, jaunas ir veiklus Bostone gyvenantis vyras, sugalvojo įsteigti – "Lietuvišką sodybą", daugelis abejojo jos reikalingumu ir praktiškumu. Tačiau, kaip sugalvojo – taip ir padarė. Ir rugsėjo 24 d. popietę Bostono lietuvių pilie-

sveikinimo žodį. Čia dalyvavo ir vietinės lietuvių šv. Petro parapijos klebonas kun. A. Kantautas (jis yra Amerikos lietuvių kunigų draugijos "Kunigų vienybės" pirmininkas), kuris irgi nuosirdžiai sveikino šios sodybos sumanytoją bei realizuotoją. Dar

Prel. K. Vasiliauskas (kairėje su juosta) per jo pagerbimą Bostone rugsėjo 25 d.
Ed. Šulaičio nuotr.

do likusią gyvenimo dalį praleisti Lietuvoje, besidarbuojant Lietuvos gyventojų sveikatingumo labui. Beje, kaip sekančią dieną įvykusiame prel. K. Vasiliausko pagerbime, jis pareiškė, prel. K. Vasiliauskas bus nemokamai toje klinikoje gydomas iki mirties. Visai atidarymo programai sumaniai vadovavo Viltė Karosienė, sodybos projekto sumanytojo Gintaro žmona.

atvykęs muzikas Romas Telšinskas.

Antrosios iškilnių dienos programa buvo pradėta šv. mišiomis šv. Petro lietuvių parapijoje (ji šiemet mini savo 90-ją sukaktį), kur svečias iš Lietuvos, prel. K. Vasiliauskas pasakė prasmingą pamokslą. Gausiai susirinkusiems tikintiesiems jis kalbėjo: "Esu laimingas galėdamas dalyvauti jūsų tarpe ir

AMŽINAM POILSIUI Į GIMTINĘ

A.A. PETRAS SAKAS prisimintas čia ir Lietuvoje. Sunkios ligos iškankintas, ir savo mylimos žmonos Rūtos, rūpestingai globojusios ir iki paskutinio atodūsio be pertraukos prie jo lovos budėjusios, akivaizdoje, užmerkė akis amžinam poilsiui. A.A. Petras buvo veiklus visuomeniniame gyvenime, stambiomis sumomis rėmė lietuvišką šalpą, spaudą ir kitas lietuviškas apraiškas. Ištaigingoje ir Petro rankomis išpuoštoje rezidencijoje, likusi vieniša – našlė Rūta, pagerbdama savo vyro atminimą, ir toliau aukoja tas pačias sumas tiems patiems reikalams, kuriais taip nuosirdžiai rūpinosi velionis Petras. Nenuostabu tad, kad Los Angeles lietuviai A.A. Petro pasigenda ir jį prisimena.

Čia perteikiu lietuvių radio bangomis paskelbtą žinią apie jo mirtį Los Angeles mieste ir prelato kun. J. Kučingio pasakytą pamokslą, perlaidojant velionio palaikus Lietuvoje.

Feliksas Masaitis

Prieš devynerius metus, 1985 m. rugsėjo 10-tą dieną, mirė Los Angeles gyventojas Petras Sakas. Pildant paskutinį ir patį didžiausią jo pageidavimą, šią vasarą Velionio palaikai buvo nuvežti Lietuvon ir birželio 28-tą dieną, Petrinių išvakarėse, perlaidoti jo tėviškės parapijos kapinėse Šeduvoje, kur jau ilsisi kelios jo artimųjų kartos. Perlaidotas su visomis religinėmis apeigomis ir aukštais papročiais. Dalyvavo

iš arti ir toli suvažiavę a.a. Petro Sako giminaičiai ir dar keli išlikę vaikystės, jaunystės draugai ir kaimynai. Garbės sargyboje stovėjo uniformuoti vietos šauliai, kuriems Velionis priklausė nuo šešiolikos metų amžiaus. Šiai iškilmingai dienai daug orumo įnešė didžiai gerbiamo prelato Jono Kučingio atsilankymas. Jo pasakyti žodžiai iki ašarų sužadino visus susirinkusius.

Los Angeles Šv. Kazimiero lietuvių bažnyčios klebono emeritus, Prelato Jono Kučingio žodis, pasakytas 1994 m. birželio 28 dieną Jono Zdanavičiaus namuose, Pavartyčiuose, Lietuvoje.

1967 metais man teko būti New York'e ir ta proga lankytis Jungtinių Tautų būstinėje. Manęs niekas taip nepaveikė, kaip lauke šalia būstinės stovintis Sovietų Sąjungos pastatytas paminklas. Tai bronzinė didžiulio vyro figūra, stovinti ant aukšto pedestalalo: vyras savo stipriomis rankomis laiko šautuvą, kurį laužo į savo atkištą kėlį. Statulos pjedestale įrašyti šie pranašo Izajo žodžiai:

"Viešpats išspręs ginčus tarp tautų, nuspręs daugelio žmonių bylas.

Jie pakeis savo ginklus į arklus, o ietis – į kirvi medžiams genėti. Tauta nebekels kalavijo prieš kitą tautą, nebebus mokomasi kariauti"

(Iz. 2.4.)

Gidė paaikšino, kad tai Sovietų Sąjungos dovana Jungtinėms Tautoms. Tai išgirdęs norėjau balsiai sušukti: – kokia veidmainystė, kokia

baisi neteisybė!

Broliai ir seserys lietuviai, Dievas yra tautų Viešpats, o ne žemės galiūnai. Priežodis sako: – žmogus šaudo, Dievas kulkas nešioja. Nepraėjus nė 25-riems metams nuo ano mano vizito Jungtinėse Tautose, šiandien Rusija, buvusi Sovietų Sąjunga, jau laužo ginklus ir verčia juos į arklus ir traktorius...

Po trumpos ir žiaurios pirmosios komunistų okupacijos, prasidėjus vokiečių – rusų karui, Lietuva vėl pasiskelbė nepriklausoma. Išgirdę šią džiugią žinią, iš džiaugsmo verkėme, verkė visa Lietuva. Tačiau šis didis džiaugsmas buvo trumpas. Rudasis budelis pasirodė baisesnis, kaip ir raudonasis. O pagaliau 1944 metais sugrįžusioji komunistų okupacija ir trukusi beveik 50 metų, atnešė Lietuvai begalinius dvasinius, fizinius ir materialinius nuostolius. Kelios dešimtys tūkstančių lietuvių, pažinę pirmosios rusų okupacijos žiaurumus ir norėdami išvengti mirties ar Sibiro tremties, pasitraukė į Vaka-

rus, ne kapituluoti, bet pakeisti frontą, kad būdami laisvėje geriau galėtų padėti savo tautai, būti jos laisvės balsas svetur. Mes, kurie pasitraukėme, pasirinkome Šv. Šeimos pavyzdį: – ji bėgo į Egiptą kad išgelbėtų Jėzaus gyvybę nuo žudiko Erodo kėslių. Mes pasirinkome ir Šv. Pauliaus pavyzdį, kuris, krepšyje draugų nuleistas per Jeruzalės miesto sieną, pabėgo nuo žydų keršto. Įsivaizduokite, koks šiandien būtų pasaulis be Kristaus, o krikščionybė be tautų apaštalo Pauliaus?!

Mes pasitraukdami iš Lietuvos išsinešėme tik savo kūną, mūsų meilė ir širdis visada liko Lietuvoje. Mūsų šventovėse skamba šie ir panašūs giesmės žodžiai:

"Kaip grįžtančius namo paukščius, Parveski, Viešpatie ir mus, Į žemę mūsų tėvų tėvų. Težydi vėlei Lietuva, Kaip Tavo slėnių lelija, Tebūna vėl namuos ramu, ramu..."

Ir kas būdinga, kad tą Tėvynės ilgesį neužgožė nė kapų velėna. Ateikite į išeivijos lietuvių kapines ir paskaitykite antkapių įrašus, (Nukelta į 10 psl.)

BERŽINĖ KOŠĖ

Vladas Vijeikis

Šiais laikais vargu kas prisimena, kas yra beržinė košė. Tad tenka priminti tą istorinį pabūklą, kuris daugelį kartų išauklėjo, iš tų kartų, kuriose gimė Maironis, Basanavičius, Smetona ir kiti. Esu tikras kad jie ir kiti ragavo beržinės košės. O kas tai per daiktas? Tai beržo šakelė, kurią panaudodavo mamytė reikšmei gyvenimo įstatymų, kuriais reikės gyventi, įskiepyti. Mamytė nebuvo psichologė. Be psichologijos mokslų ji žinojo, per kur galima geras pamokas duoti. Šiandien teismai gal būt ją pasodintų į kalėjimą už palietimą vaiko užpakalio. Bet anais gerais laikais tai buvo tokia gera mokymo priemonė, kad poetai, rašytojai liaupsina savo mamytes ir prirašė daugybę poemų ir raštų.

Šiais laikais žmogžudžiai prievartautojai, plėšikai aiškinasi, kad viską jie darė todėl, kad jų mamytė nemylėjo. Kvailystė. Aišku, kad todėl, kad beržinės košės per mažai gavo. Beržinė košė turi būti kartu su duona, su pusryčiais ar pietumis.

Atrodytų, kad vaizduoju mamytę kaip despotą su beržo šakos rykšte rankose. Anaipol. Skulptorius Rimša gražiai pavaizdavo mamytę, kai ji, verpdama, moko savo vaiką. Ji neturėjo laiko vien tik atsisėsti prie mokymo. Ji turėjo ir kitus darbus atlikti.

Nelengva ir šių dienų mamytei. Eidama į darbą ji turi atiduoti savo vaikelį į dienos prieglaudą. Kas ten? Gal netaip išauklės kaip ji nori. Bet kalbėkime taip ar anaip, o beržinė košė be rei-

kalo užmiršta. Žinoma, kur mieste rasi beržus, kur tą puikų pedagoginį instrumentą gali gauti.

Tad vaizduojusi savo tėvus, kurie mėgo bulvinę košę, kŕuopų košę, bet labai vengė beržinės košės. O ji daug gero darė. Beržinė košė buvo skirtinga nuo kitų košių. Mat ji ugdė ne kūną, bet sielą.

Dabar, žvilgtelėdami į savo anūkus, pagalvojame: reikėtų beržinės košės. Bet beržų arti nėra ir laikai kitokie. O tas šmaikštus pedagoginis instrumentas daug pataisytų.

Beržinė košė neturėjo nei cholesterolio, kurių taip nusigandę šių laikų gyventojai, nei kitokių sveikatai kenksmingų priemaišų, kurias randa daktarai, neturėdami ką daryti, bet norėdami uždirbti tūkstančius ir nugąsdinti visus kitus. Beržinė košė buvo grynas produktas, kurio dar nespėjo tyrinėti įvairūs mokslininkai.

Šiais laikais politikieriai nuklysta kažin kuriais keliais. Kaip gerai būtų jiems įkrėsti beržinės košės. Jos gavę visai kitaip žiūrėtų į žmonių reikalus.

Prisiminimais pakalbėjęs apie beržinę košę ir jos gerą įtaką pedagogikoje, pagalvojau: o kaip jeigu kas imtų studijuoti, parašytų disertaciją ir gautų daktaro laipsnį? Būtų beržinės košės daktaras. Gerai skambantis titulas.

Koks nors įkyrus kritikas paklaus: "O tu, Vlada, ar gavai beržinės košės?"

Gavau, bet per mažai.

(Atkelta iš 2 psl.)

Įdomi rinkiminė kova vyksta Ohio valstijoje dėl senato vietos. Respublikonas kandidatas Mike DeWine paskutiniuose viešosios opinijos patikrinimuose gavo 15 nuos. daugiau rėmėjų už demokratų kandidatą Joel Hyatt. Ohio senatoriaus vieta šiuo metu neužimta, nes pasitraukė ilgametis senatorius Howard Metzenbaum. Respublikonai šaiposi, kad svarbiausia demokrato Hyatt'o kvalifikacija tapti senatorium yra tai, kad jis yra sen. Metzenbaumo žentas. Respublikonų kandidatą DeWine paremti į Ohio buvo atvykę pagarsėję respublikonai politikai: sen. Bob Dole, Jack Kemp, buvęs gynybos sekr. Dick Cheney, sen. Phil Gramm ir buvęs valstybės sekr. Henry Kissinger. Iš praėjusio Senato pasitraukė prieš rinkimus šeši demokratai. Ohio valstija jau 20 metų neišrinko respublikono į Senatą, tačiau šiais metais gali išrinkti, tuomet respublikonų partija gautų daugumą ir Senatą.

Sakoma, kad Ohio valstija yra lyg suskilusi į dvi dalis. Rytinės ir šiaurinės apskritys, įskaitant Clevelandą, Toledo ir Youngstown, tradiciniai balsuodavo už demokratą, o kita dalis su Columbus ir Cincinnati palaikydavo respublikonus, kol Clevelandas išsirinko miesto merą respublikoną George Voinovich. Šis nuosaikus respublikonas patraukė daug demokratų ir tapo Ohio gubernatorium. Šiuo metu Ohio gali išsirinkti ir respublikoną senatorių, nes paskuti-

Iš visur apie viską

niuose balsavimuose Ohio valstijoje prezidentas Clintonas gavo tik 47 nuos. balsų.

Svarbi rinkimų kampanija vyksta ir Massachusetts valstijoje, kur Senatan vėl kandidatuoja Edward Kennedy, išrinktas Senatan pirmąsyk 1962 m. Jis yra vienas ilgiausiai išsilaikiusių Senato narių, tik trys senatoriai tėra išbuvę ilgiau už jį. Ši kartą jo konkurentu yra stiprus respublikonas kandidatas Witt Romney. Jo tėvas George Romney buvo Michigano gubernatorius ir 1968 m. pirmi-niuose rinkimuose kovojo prieš Richardą Nixoną, siekdamas prezidento vietos. Bostono spauda atvirai prisi-pažino, kad dar neaišku, kas laimės senatoriaus vietą, Kennedy ar Romney, abiejų šansai esą vienodi.

TRUMPAI

• Haičio diktatoriai gen. Cedras ir štabo virš. gen. Bi-amy išvažiavo egzilėn į Panamą, o policijos vadas pulk. Francois pabėgo į Dominikonų respubliką. Prezidentas Aristide sugrįžo į Haitį, perėmė pareigas ir paskyrė nauju kariuomenės vadu gen. Dupreval, kuris pažadėjo bendradarbiauti su "pakviestais užsieniečiais", Amerikos kariais, kurie palaiko, kiek gali, šalyje tvarką. Vyksta senų sąskaitų suvedinėjimai, keršto veiksmai.

• Rusijos prezidentas Jelcinas, smarkiai nukritus rublio vertei, pašalino finansų ministrą ir pareikalavo, kad premjeras Černomyrdin pa-

keistų centrinio banko direktorių Viktorą Geraščenką.

• Irako diktatorius Sadaam Hussein įsakė atitraukti karo jėgas nuo Kuwaito pasienio ir pažadėjo pripažinti Kuwaito sienas ir suverenumą.

• Kazachstano vyriausybė pasitraukė iš pareigų, nes prezidentas Nazarbajevs pareikalavo praveisti ekonomines reformas.

• Spalio 9 d. rinkimai Austrijoje parodė kraštutinės dešinės pažiūrų Laisvės partijos stiprumą. Nacionalistai laimėjo 23 nuos. visų balsų. Valdančioji kanclerio Franz Vranitzky koalicija toliau turi parlamento daugumą.

• Rumunijos policija suėmė du rumunus, tris moldavus ir du Jordano piliečius, kurie bandė parduoti 7 kilogramus urano už 400,000 dol.

• Ukrainoje kai kuriuose pietiniuose miestuose prasi-dėjo choleros susirgimai. Trūksta vaistų, ligoninių įren-gimų, net elektros lempučių, medicinos darbuotojai pasi-traukia iš darbų, nes niekas nemoka algų.

• Vokietijos parlamento rinkimus vėl laimėjo kanclerio Helmuto Kohlio vadovaujama krikščionių demokratų partija, nors jos atstovų skaičius žemesniuose parlamento rūmuose sumažėjo. Buvusioje Rytinėje Vokietijoje gerai pasirodė "demokratinio socializmo", buvusių komunistų partija. Kancleris tą partiją pavadino "raudonai nusidažę fašistai".

SIEKIME DRAUGŲ KONGRESE

Clevelando lietuvių kolonija jau daugelį metų naudoja "Europa Travel" agentūros patarnavimais ir puikiai pažįsta šios įstaigos savininką Jerome A. Brentar, kuris visada nuoširdžiai remia mūsų kultūrinę ir visuomeninę veiklą. Jerome Brentar Clevelande giliai įleidęs savo veiklos šaknis ir savo aplinkoje subūręs nemažą draugų ir gerbėjų skaičių, nes visą laiką kovoja prieš gyvenimo blogybes, siekdamas teisėtumo visų tautybių žmonėms. Net 14 metų paskyręs kovai už neteisėtai nuteistą ir iš Amerikos ištremtą Ivaną Demjanuką. Šia kova jis siekė paskatinti Amerikos piliečius taip pat kovoti už teisę ir teisėtumą. Jis sako, jei krašto pilietis yra valdžios skriaudžiamas, tada negali būti kalbos ir apie laisvę.

Tad pasišventęs sąžiningai kovoti už žmogaus teises

ir kovoti su kasdieninėm negerovėm, kurios šiandien šiame krašte jau peržengusios visas ribas, siūlosi atstovauti Ohio gyventojus Amerikos kongrese. Savo kandidatūrą jis remia savo kvalifikacijom ir teisėtumo principais, kurie turėtų būti ne tik popieriuje paskelbti, bet ir praktiškai įgyvendinti. Jo principiniai reikalavimai yra: griežta kova su nusikaltimais, mokesčių teisingas išdėstymas, užsienio paramos sunormavimas, kad bilijonai Amerikos dolerių neatitektų parazitams, kad kongreso personalo algos nebūtų neribotai keliamos ir daugelis kitų.

Tad žinant J. Brentar visokeriopą sąžiningą veiklą ir jo palankų nusiteikimą lietuviams, balsuotojams neturėtų kilti abejonės dėl jo kandidatūros.

K.S.

JEROME A. BRENTAR

TO U.S. CONGRESS

INDEPENDENT CANDIDATE FOR

19th CONGRESSIONAL DISTRICT

PAID FOR BY BRENTAR TO CONGRESS COMMITTEE
P.O. BOX 516 • MENTOR, OH 44061-0516
(216) 692-1390 • (216) 491-2181

Important!!!

"You can vote for any candidate in the Nov. 8th General Election **you do not need to vote for a party candidate.**"

Be an Independent voter and Elect **BRENTAR** in the 19th Congressional District

19th Congressional District
Parts of Cuyahoga County

19th DISTRICT
INCLUDES
ALL OF
LAKE
COUNTY
AND
ALL OF
ASHTABULA
COUNTY

AMŽINAM POILSIUI Į GIMTINĘ

(Atkelta iš 8 psl.)

ten rasite širdį veriančius žodžius. Lietuvis ir kape jaučia Lietuvos žydinčių sodų kvapą, mato tėviškės tolimas liepas. Lietuvis jaučiasi nelaimingas, gulėdamas po svetimu medžiu. Štai pora pavyzdžių:

"Ne čia norėjau atsigulti
Po svetimu medžiu..."

Regėt gimtinę nors iš tolo
Leisk, Viešpatie, meldžiu.

Norėjau Lietuvoj ilsėtis
Su protėviais, tėvais,
Šventuos kapelius Žemaitijos
Po šlamanciais klevais"

(Brazdžionis)

Arba kitas:

"Mano tėviškės tolimos liepos,
Mano tėviškės sodai balti,
Aš jaučiu jūsų žydintį kvapą,
Aš kaip gyvas visur jus matau".

(Brazdžionis)

1990 metais gerasis Dievas, kaip senovėje nuo Sinaus kalno, prašnekinio ir Lietuvą ir pradėjo dalinti savo dovanas, kurių ji klupščiuodama laukė beveik pusę šimto metų. Gedimino pilies bokšte, toje švenčiausioje Lietuvos vietoje, suplėvesavo trispalvė Lietuvos vėliava. Vilniaus šventovių bokštuose sujudėjo varpai, skelbdami padėką Dievui. Per visą Baltiją, nuo Vilniaus iki Talino išsiliejo gyvybės upė, kur sujungtos ir iškeltos rankos turėjo vieną mintį, vieną tikslą – parodyti pasauliui, kokie mes esame stiprūs, kai mus vienija vienas tikslas: –

laisva ir nepriklausoma Lietuva. Tuomet karo ir vergijos išblaškytiems Lietuvos vaikams, kaip grįžtantiems namo paukščiams, atsivėrė keliai grįžti į Tėvynę. Jie ten keliauja ne vien tik vizitui bei nuolatiniam apsigyvenimui, bet į ją grįžta Sibire žuvusiųjų šventi kaulai ir išeivijoje mirusiųjų žemiškieji palaikai.

Brangūs broliai ir sesės lietuviai, prie šių grįžtančiųjų reikia priskaityti ir a.a. Petro Sako mirtinguosius palaikus, išgulėjusius net devynerius metus po svetima žeme, po svetima velėna, grįžusius į gimtąją Šeduvą perlaidojimui. Petras Sakas prieš mirtį prašė savo brangios žmonelės Rūtos Sakienės, kai Lietuva bus laisva, jis norėtų būti palaidotas šalia savo tėvelių, savo gimtosios Šeduvos kapinėse.

1944 metais Petras Sakas, antru kartu besiantant bolševikų antplūdžiui, pasitraukė į Vakarus, kad būdamas laisvėje galėtų dirbti savo Tėvynės labui, būti jos šauklis laisvame pasaulyje, ją remti moraliai ir materialiai. Perėjęs lagerių vargus Vokietijoje, atsidūrė Amerikoje, kur sunkiai dirbo, dalyvavo lietuviškose politinėse ir šalpinėse organizacijose ir savo sunkiai uždirbtą dolerį skyrė Lietuvos vadavimui,

kad vėl Lietuva taptų laisva ir nepriklausoma. Kaip ir daugelis kitų išeivių, gyveno ne sau, bet savo tautai, savo tautiečiams, savo artimiesiems Lietuvoje, kiek išgalėdamas juos remdamas materialiai. Tai buvo tikras lietuvis patriotas, todėl ir miręs norėjo būti palaidotas savoje žemėje, savo gimtinėje.

Nepriklausomybės laikais man teko dalyvauti Kretingoje Šv. Antano atlaiduose. Po atlaidų buvo vienuolyne pietūs, kuriuose dalyvavo ir prezidentas Antanas Smetona, atvykęs iš Palangos, kur tuo metu atostogavo. Jis mums kunigams taip kalbėjo: "Jūs esate, kurie atstovaujate dangišką Tėvynę, aš esu kuris atstovauju žemišką Tėvynę. Tarp mūsų tėvynių nėra skirtumo, yra tik etapai – vienai pasibaigus, prasideda kita, dangiškoji".

Prieš devynerius metus Petrui pasibaigė žemiškoji tėvynė, nors ją jautriai mylėjo, dėl jos dirbo, ją rūpinosi, kad ji vėl būtų laisva ir nepriklausoma.

Petras mylėjo ir dangiškąją Tėvynę, išpažindamas ir praktikuodamas savo religiją, ją rėmė ir dėl jos dirbo. Gerasis Dieve, duok jam amžiną atilsį dangiškoje Tėvynėje, kad jis galėtų džiaugtis dangaus laime su visais šventaisiais Danguje.

AMEN

ALTS-GOS CICERO SKYRIUS SAVO KNYGAS UŽDARĖ

Apie tą skyrių, savo laiku, teko daug girdėti ir skaityti. Tačiau visos tos žinios atmintyje taip ir neišliko. Tik žinau, kad jau senokai jis buvo įsteigtas inž. Eug. Bartkaus. Cicero buvo, savo laiku, labai žinoma ir veikli lietuvių mėgstama gyvenvietė. Bet, laikui bėgant, daug kas keitėsi. Buvusios didelės įmonės: "Western Electric" ir "Hotpoint", kuriose dirbo ir daug lietuvių, užsidarė – išsikėlė. Taip pat Cicero labai pasikeitė ir demografiniu pozūriū, tad ir lietuvių gyvenvietė, o tuo pačiu ir įvairi organizacinė veikla keitėsi ir mažėjo. Nors lietuvių skaičius gerokai mažėjo, tačiau tos organizacijos, jų tarpe ir ALTS skyrius, kurios buvo gilesnės šaknis įleidusios, dar bandė laikytis.

Bet viskam ateina laikas, rudeniui atėjus lapai krenta, kad pavasariui atėjus, vėl kiti žaliuotų. Taip pat yra žmonių gyvenime ir organizacinėje veikloje. Tad eilė atėjo ir ALTS Cicero skyriui. Detroite vykusiame ALTS Seime, Zuzana Juškevičienė pranešė, kad Cicero skyriaus susirinkime ir valdybos posėdyje, buvo nutarta skyriaus veikimą sustabdyti. Kasoje turėti pinigai buvo įnešti į Są-

jungos išdą. Bet skyrius nemirė, o tik persiformavo. Dr. L. Kriaučeliūnas, Sąjungos pirm., turbūt tą reikalą nujautė, tad ALTS gegužinėje rugpjūčio 14 d. Ateitininkų namų sodelyje turėjo pasitarimą ir pasiūlė neišsivaikščioti, bet įsijungti į Chicagos skyrių. Atrodo, kad ta jo mintis rado pritarimą ir rugsėjo 29 d. buvo abiejų skyrių nariai pakviesti į restoraną.

Susirinko gražus būrelis dalyvių. To susitikimo šeiminkė Eleonora Valiukėnienė, pasveikino visus susirinkusius ir painformavo, kodėl buvome sukviesti. Dr. L. Kriaučeliūnas, ALTS pirm., pasveikino visus susirinkusius ir, ypač buvusius Cicero skyriaus narius, kurie atsilankė. Buvo pasivaikšinta, pabendrauta ir išreikšti pageidavimai, kad tokie pabendravimai būtų dažnesni. Ta pačia proga 11 dalyvių įsirašė į ALTS Chicagos skyrių.

(jž)

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

Balsuokime visi už Respublikonus

Pirmą kartą po keturiasdešimt metų respublikonai turės progą išsirinkti daugumą atstovų į kongresą, senatą ir kitas valdiškas vietas.

Šiandieną kongresą dominuoja liberalai. Jų išleisti įstatymai dažnai nepriimtini Amerikos piliečiams. Prezidento Klintono planai yra pavojingi, nes veda kraštą į nusmukimą.

Tad lapkričio mėn. 8 d. balsuokime visi už visus respublikonų kandidatus.

Kaliforniečiai !

perrinkime Gubernatorių Pete Wilson

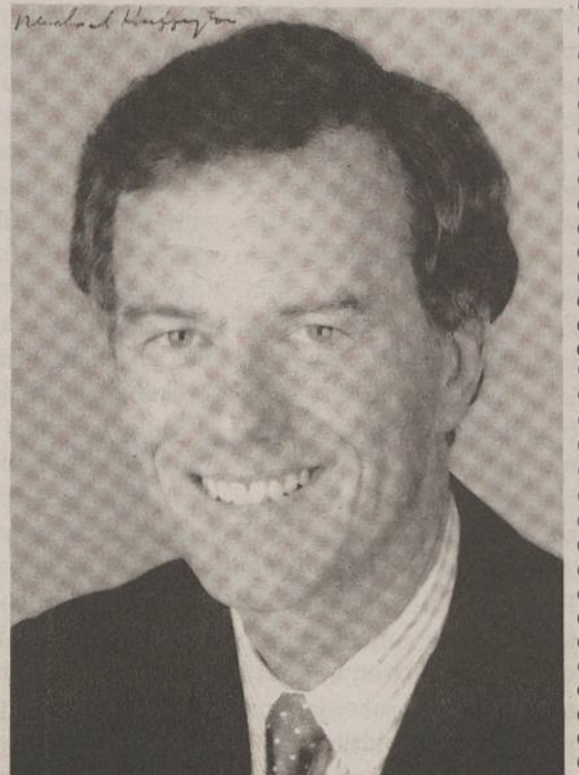
ir išrinkime į senatą Mike Huffington

Pete Wilson

Kalifornijos Amerikos Lietuvių
Respublikonų Sąjunga

Liucija Mažeikienė
Robert Kerr
Vytautas Vidugiris
Henrikas Gorodeckas
Arūnas Barkus
Vincas Juodvalkis
Ramona Gričienė
Nida Brinkienė

Mike Huffington

PREMIJOS LAURIATĖ

Šių metų Ohio Lietuvių gydytojų draugijos kultūrinės premijos lauriatė išrinkta p. Aldona Stempužienė, už vadovavimą Lietuviškai radijo valandėlei ir lietuviškos muzikos garsinimą.

Ši premija bus įteikta spalio 30 d. Lietuvių namuose, Ohio Lietuvių gydytojų draugijos metinio suvažiavimo metu.

Visuomenė kviečiama dalyvauti. Kreiptis į dr. Dainių Degesį tel. 289-4466

VETERANŲ ŽINIOS

Clevelando Šv. Jurgio parapijos 613-tas Katalikų Karo Veteranų postas š.m. lapkričio mėn. rengia laimėjimų loteriją. Dienos laimė-

tojais bus tie, kurių bilietų trys skaičiai sutaps su Ohio Loterijos tos dienos laimėtais 3 skaičiais. Bilietai gaunami pas kun. J. Bacevičių arba bet kurį posto narį.

...

Clevelando Šv. Jurgio parapijos Katalikų karo veteranų 613-tas postas aną penktadienį rinko pareigūnus ateinančioms veiklos metams. Šeštadienį, spalio 22 d., per 5:30 val. p.p. Mišias bažnyčioje išrinktieji buvo įvesdinti į pareigas: J. Prankas – Posto vadas, J. Mize – Pirmasis pavaduotojas, R. Thompson – Antrasis pavaduotojas, T. Vehar – Trečiasis pavaduotojas, J. Milikas – Išdinininkas, A. Dumchus – Gėrovės pareigūnas, A. Balas – Dienos pareigūnas, S. Kris-

toff – Istorikas, patikėtiniai – R.L. Williamson ir P. Bryan. Parapijos klebonas ir Posto kapelionas kun. J. Bacevičius dėkoja veteranams už jų teikiamą paramą Parapijai. Klebonijoje dar galima gauti lapkričio mėn. veteranų loterijos bilietus. Ger.J.

PARENGIMAI

1994 M.

• SPALIO 30 d. Metinis Ohio gydytojų susirinkimas. Kultūrinės premijos įteikimas ir pietūs Clevelando Lietuvių Namuose. Prieš susirinkimą Dievo Motinos bažnyčioje šv. Mišios už mirusius narius.

• LAPKRIČIO 12 d. Humoro vakaras ANTRAS KAIMAS rengia LB Clevelando apylinkės valdyba.

• LAPKRIČIO 13 d. Šv. Jurgio Rudens Festivalis 11:30 – 3:30 p.p.

• LAPKRIČIO 19 d. L.K. Ramovės Lietuvos Kariuomenės Atkūrimo Minėjimas

Federal Savings Bank

PRAŠAU APLANKYTI MŪSŲ BANKĄ

HOME FEDERAL didžiuojasi būdama dalis jūsų apylinkės

Nuo 1911, HOME FEDERAL padėjo tokioms šeimoms kaip jūsų gauti geromis sąlygomis paskolas ir patarnavimus finansinėse operacijose.

HOME FEDERAL siūlo šiuos patarnavimus:

- Aukštas palūkanas už santaupas
- Čekių santaupas
- Namų paskolas
- Paskolos namų remontams
- ir kitas paskolas labai palankiomis sąlygomis.

HOME Federal Savings Bank

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio

Darbo valandos:

Pirmadienio – ketvirtadienio	9:00 – 4:00
Penktadienį	9:00 – 6:00
Šeštadienį	9:00 – 2:00

Telefonas 348 - 8809

Rose Marie Balogh, Branch Manager

FDIC INSURED

EQUAL HOUSING LENDER

atlanta

IMPORT-EXPORT Inc.

2719 West 71th Street, Chicago, IL 60629

Tel. (312) 434-2121 1-800-775-SEND

SKOKIE, CLEVELAND, ST. PETE BEACH, NEW YORK, DETROIT, GRAND RAPIDS, KALAMAZOO, BALTIMORE, PITTSBURGH, HOT SPRINGS, ST. LOUIS, ROCHESTER,

Pristatome siuntinius į namus

Jūsų giminėms Lietuvoje, Latvijoje, Rusijoje, Ukrainoje, Baltarusijoje. Skubiems siuntiniams: AIR CARGO Amerikietiško maisto siuntiniai.

Pratęsiame vizas, ruošiamo iškvietimus.

Persiunčiame pinigų doleriais.

Visos paslaugos atliekamos greitai ir pigiai.

Clevelando skyriaus tel.: 481-0011

639 East 185 th Street • Cleveland, OH

Iš anksto susitarus, paskambinant į

Atlantos Clevelando skyrių, Jūsų namuose

galime paruošti ir priimti siuntinius į Lietuvą.

JAKUBS AND SON

Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.,
William J. Jakubs Jr.,
Keneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185 th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available – worldwide

EXPERTS ON TRAVEL
TO E. EUROPE

passports • visas
prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY FOR OVER
35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

TAUPA

Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119 481-6677

DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį
ir ketvirtadienį ----- 9:00 v.r. – 4:00 p.p.
penktadienį ----- 9:00 v.r. – 6:00 p.p.
šeštadienį ----- 9:00 v.r. – 12:00 p.p.
sekmadienį parapijoje --- 11:00 v.r. – 12:00 p.p.

Kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000

MATAS REALTORS

NORMLS

Broker RITA MATAS – G.R.I. – state certified
real estate appraiser

2412 CEDARWOOD ROAD
PEPPER PIKE, OH 44124
(216) 473-2530

18021 MARCELLA ROAD
CLEVELAND, OH. 44119
(216) 486-2530

ADV. VYTAS MATAS – teisinis patarėjas

DIRVA

MIRĖ ANTANAS BACEVIČIUS

Spalio 5 d. Universiteto ligoninėje mirė Antanas E. Bacevičius. Velionis buvo pašarvotas Jakubauskų laido-tuvių koplyčioje spalio 7 d., kur jį aplankė daug Šv. Jurgio parapijos bičiulių, artimųjų bei šeimos narių. Šeštadienį, spalio 8 d., velionis buvo atlydėtas į Šv. Jurgio bažnyčią. Gedulingas Mišias

aukojo jo sūnus – parapijos klebonas kun. Juozas A. Bacevičius, asistuojamas vysk. James Quinn ir kun. John Wright. Kartu meldėsi vyskupai Ant. Pilla ir Edw. Pevce, 12 kunigų ir skaitlingi Šv. Jurgio parapijiečiai, giminės bei velionio bičiuliai. Skaitymus skaitė sūnus Dr. Ant. Bacevičius, Jr., ir velionio vaikaitis Jonukas Bacevičius. Apeigas tvarkė kun. R. Hudak.

Po Mišių velionis ilgos

automobilių vilkstinės buvo nulydėtas į Visų Sielų kapines, Chardon, Ohio. Prie kapo paskutines apeigas atliko kun. J.A. Bacevičius ir kun. R. Hudak. Kapas yra 13-je sekcijoje, Nr. 2251. Laidotuvių dalyviai buvo velionio šeimos pakviesti šermenų priešpiečiams į Alexander restoraną, Euclid, Ohio.

Antanas E. Bacevičius (Bacevice) gimė 1918 m. liepos 14 d. Clevelande. Jo tėvai buvo iš Lietuvos atvykę Antanas ir Uršulė Lenkaitytė Bacevičiai.

Mokėsi ir baigė Šv. Jurgio parapijos mokyklą ir Clevelando Cathedral Latin aukštesniąją mokyklą. Studijavo trejus metus Fenn kolegijoje Clevelande, o vėliau tęsė elektros inžinerijos studijas Wayne valst. u-te Detroit, Mich.

Antrojo pasaulinio karo metu tarnavo JAV karo laivyne. Dirbo Clevelando Electric Illuminating bendrovėje iki 1983 m., kada 65 m. amžiaus išėjo pensijon.

Velionio liūdi sūnus – Dr. Antanas, kun. Juozapas ir adv. Jonas. Jis buvo patėvis 7-niems ir senelis skaitlingiems vaikičiams. Liko liūdesio prislėgta našlė – Florence.

Kompozitoriui BRONIUI BUDRIŪNUI

iškeliauvus Amžinybėn, užuojautą reiškiamo velionio giminaičiams, mūsų skyriaus nariams, JANINAI ir konsului VYTAUTUI ČEKANAUSKAMS bei jų artimiesiems

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos
Los Angeles skyrius

A.†A.

JULIUI STANKUI

mirus, jo tėvams MARIJAI ir IGNAI STANKAMS, broliui Dr. VIKTORUI bei visiems artimiesiems reiškiamo nuoširdžią užuojautą

Agnė ir Antanas Jonaičiai

A.†A.

JULIUI STANKUI

mirus, Mielus Tėvelius, MARYTĘ ir IGNA, mylimą brolelį Dr. VIKTORĄ ir kitus gimines nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime.

J. A. Šiaučiūnai

Šv. Jurgio parapijoje a.a. Antanas krikštytas, sutuoktas ir pradėjo savo mokslą. Vėliau aktyviai dirbo parapijos Pastoralinėje taryboje kaip jos narys, pirmininkas ir vicepirmininkas. Vadovavo parapijos Šimtmečio švenčių komitetui.

Mielas Antanai, visą savo amžių dirbęs savo šeimos gerovei, gimtajam kraštui ir savo tėvų gimtinei, ilsėkis

★★★★★

ramybeje Visų Sielų kapinių kalnelyje.

Kun. J. Bacevičius ir velionio šeima reiškia nuoširdžią padėką visiems už paramą bei nuoširdžias užuojautas, kurios buvo pareikštos jų šeimos patriarchui mirus. Jis labai daug reiškė jų visų šeimai. Jo pasigęs šeima ir Clevelando Šv. Jurgio parapija. Ger.J.

A.A. JONAS ČIUBERKIS

Su giliu liūdesiu pranešame, kad spalio 20 d. Clevelande staiga mirė buvęs DIRVOS redaktorius (1962-1968 m.m.) Jonas Čiuberkis

DIRVA ir Vilties draugija

★★★★★

Tauriam, mielam ir artimam bičiuliui

A.†A. TADUI JURCIUI

per anksti užbaigusiam žemiškąją kelionę, jo žmoną MARĄ, seseris SOFIJĄ KIKILIENĘ ir ALEKSANDRĄ LITVINIENĘ su šeimomis, anukę LYDIJĄ JURCYTĘ ir kitus gimines bei artimuosius, esančius giliame skausme ir liūdesyje, nuoširdžiai užjaučia ir skausmu kartu dalijasi:

Mira Arienė
Roma ir Dr. Danielius Degesiai
Antanas Diškėnas
Vincentas Grudzys
Leontina Jankauskienė
Leokadija ir Antanas Kašubai
Dalila Mackialienė
Roma ir Viktoras Masčiai
Dalia ir Dr. Jonas Maurukai
Ona ir Pranas Michelevičiai
Marytė Miklienė
Bronė ir Vytautas Mikliai
Elena ir Jonas Purtuliai
Sofija Salienė
Onutė Šiaudikienė
Irena ir Eugenius Slavinskai
Janina ir Vladas Staškai
Aldona ir Juozas Šulaičiai
Sofija ir Stasys Vaškiai
Leokadija ir Juozas Žvyniai

MIRĖ KOMPOZITORIUS BRONIUS BUDRIŪNAS

Pranešame, kad po ilgos ligos š.m. spalio 11 d., 10 val. 23 min. vakaro Los Angeles miesto, Kalifornijoje mirė kompozitorius Bronius Budriūnas.

★★★★★

A.A.

VYTAUTO RAČKAUSKO atminimui, velionio artimieji DIRVĄ parėmė \$ 500 auka.

Už paramą nuoširdžiai dėkojame.

★★★★★

Štai, kurie padeda išlaikyti
lietuvišką laikraštį

Atnaujindami
prenumeratą ir kitomis
progomis Dirvai aukojo:

Kiznis J., Brooklyn 20.00
Česnavičius V., Richmond H. .. 40.00
Karalius V., Baltimorė 5.00
Kiaunė K., St. Pete 10.00
Pupininkas J., St. Pete B. ... 10.00
Miklius V., St. Petersburg .. 20.00
Jasys I., Columbus 10.00
Vėlyvis J., Cleveland 5.00
Ramūnas V., Euclid 10.00
Janavičius I., Cleveland 10.00
Tamulionis R., Beverly H. .. 20.00
Rašytinis E., Detroit 20.00
Kačinskas V., Sawyer 10.00
Palionis T., Middleton 20.00
Vygtantas M., Winnetka 20.00
Remienė M., Westchester 5.00
Ališauskas J., Berwyn 10.00
Girdvainis V., Chicago 20.00
Griniūtė L.O., Melrose P. .. 20.00
Paukštys J., Oak Lawn 20.00
Ripškis V., Evergreen P. 10.00
Žebrauskas J., Chicago 10.00
Šimkus B., Santa Monica .. 20.00
Tumas A., Newbury P. 20.00
Račys M., Canada 10.00
Vaičaitis R., Canada 20.00
Petrini E., Jackson 20.00
Bražėnas dr. N., Sparkill ... 10.00
Kaslas S.R., St. Pete B. 30.00
Mačys G., Cleveland 20.00
Zubrickas V., Pompano B. .. 5.00
Jarašūnas E.dr., Santa Monica . 10.00

Atsipašome. 10-8-93 buvo praleistos dviejų aukotojų pavardės
Kot R., Amsterdam 3.00
Bucinskas J., Baltimore 20.00

Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame

★★★★★

Reikalinga moteris padėti ligonei. Alga, kambarys, maistas. Kreiptis 486-2662

★★★★★

TRANSPAK

Siuntiniai į Lietuvą – pristatomi į namus.
Talpintuvai į Lietuvą siunčiami kas savaitę.

AIR CARGO skubiems siuntiniams.

ŠVENČIŲ PROGA

PINIGAI pervedami DOLERIAIS

papigintomis kainomis. Mažiausia suma – \$50

MAISTO SIUNTINIAI: nuo \$29 iki \$98

55 svarai, maisto rinkinys \$98

Pageidaujant prisiųsime smulkia informaciją.

Siųskite per seniausią siuntinių į Lietuvą įstaigą. Dirbame nuo 1987

Rūta Degutienė 216 943-4662

28262 Chardon Rd. Willoughby Hills, OH 44092

TRANSPAK 2638 W 69th Street Chicago, IL 60629
CHICAGO Tel. 312-436-7772